

APSTIPRINĀTS

BSA Senāta sēdē

Baltijas Starptautiskā Akadēmija

Studiju virziens
“TULKOŠANA”

Pašnovērtējuma ziņojums
2018./2019. māc.g.

Rīga 2020

Saturs

Studiju virziena raksturojums

2. Studiju virziena attīstības stratēģija, kopīgie mērķi un to saistība ar augstskolas vai koledžas kopējo attīstības stratēģiju. Stratēģiskās attīstības dokumenti nav jāpievieno, ja ir norāde uz tīmekļvietni, kur šī informācija ir publiski pieejama.....	6
3. Studiju virzienam atbilstošo studiju programmu kopa, tās attīstības pamatprincipi, perspektīvais novērtējums no Latvijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto valsts attīstības prioritāšu viedokļa	7
4. Studiju virziena un studiju programmu atbilstība darba tirgus pieprasījumam, darba devēju aptaujas rezultāti	10
5. Studiju virziena stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze	12
6. Studiju virziena vadība: pārvaldības struktūra	14
7. Studiju virziena resursi (tai skaitā finanšu resursi) un materiāltehniskais nodrošinājums:	
7.1. finanšu resursi studiju virzienam atbilstošo studiju programmu īstenošanas nodrošināšanai, kā arī akadēmiskā personāla pētniecības (radošās) darbības nodrošināšanai. Finanšu resursu izmantošanas kontrole un ilgtspēja. Finansējums literatūras iegādei un elektronisko datubāzu abonēšanai	16
7.2. studiju virzienā iesaistītā augstskolas vai koledžas akadēmiskā personāla kvalifikācija, tā atbilstība studiju virzienam atbilstošo studiju programmu īstenošanai.....	16
7.3. studiju virziena metodiskais, informatīvais (tai skaitā bibliotēkas resursu) un materiāltehniskais nodrošinājums, tā atbilstība apgūstamo profesiju reglamentējošo normatīvo aktu prasībām.....	17
8. Zinātniskās pētniecības (radošās darbības) īstenošana studiju virziena ietvaros, tai skaitā pētniecības institucionālā organizācija, studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla pētnieciskā (radošā) darbība, studējošo iesaistīšana pētniecības (radošajos) projektos, kā arī dalība starptautiskajos projektos, Latvijas Zinātnes padomes un citu institūciju finansētajos projektos pārskata periodā	20
9. Informācija par ārējiem sakariem:	
9.1. sadarbība ar darba devējiem, profesionālajām organizācijām Latvijā un ārvalstīs	25
9.2. augstskolas vai koledžas starptautiskās sadarbības un internacionalizācijas politika studiju virziena īstenošanas kontekstā, tās īstenošana un ietekme uz studiju un pētniecības procesu	29
9.3. studējošo un akadēmiskā personāla starptautiskās apmaiņas kvantitatīvie rādītāji.....	31
9.4. sadarbība ar Latvijas un ārvalstu augstskolām un koledžām, kuras īsteno līdzīgus studiju virzienus un līdzīgas studiju programmas, norādot, vai augstskolai vai koledžai ir sadarbība ar citām augstskolu vai koledžu bibliotēkām.....	31
9.5. studiju programmas vai institūcijas starptautiskie sertifikāti, akreditācijas u. tml.....	33
10. Kvalitātes nodrošinājums un garantijas:	
10.1. ikgadēja studiju virziena un tam atbilstošo studiju programmu pozitīvo un negatīvo iezīmju, izmaiņu, attīstības iespēju un plānu apspriešana, iekšējās pašnovērtēšanas un kvalitātes pilnveidošanas sistēmas nepārtraukta darbība	33
10.2. iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas atbilstība prasībām, kas noteiktas Standartos un vadlīnijās kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā, ko izstrādājusi Eiropas asociācija kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā.....	37

10.3. studiju turpināšanas iespējas un finansiālās garantijas gadījumā, ja likvidē vai reorganizē kādu no studiju virzienam atbilstošajām studiju programmām vai notiek citas izmaiņas	45
--	----

Studiju programmas raksturojums

11. Studiju programmas nosaukums, iegūstamais grāds, profesionālā kvalifikācija vai grāds un profesionālā kvalifikācija, mērķi un uzdevumi.....	46
12. Studiju programmā paredzētie studiju rezultāti.....	47
13. Uzņemšanas noteikumi (īpaši norāda prasības, uzsākot studiju programmu). Ja studiju programmu paredzēts īstenot svešvalodās, ir noteikta reflektantu svešvalodu zināšanu pārbaude.....	49
14. Studiju programmas plāns (studiju kursu un studiju moduļu saraksts un to apjoms kredītpunktos, sadalījums pa studiju programmas obligātās, ierobežotās izvēles vai brīvās izvēles daļām, norādot to apjomu kredītpunktos, īstenošanas plānojumu).....	50
15. Studiju programmas praktiskā īstenošana (izmantotās studiju metodes un formas, tālmācības metožu izmantošana). Vērtēšanas sistēma (izglītības kritēriji un vērtēšanas metodes studiju rezultātu sasniegšanai un novērtēšanai, pārbaudes formas un kārtība)	50
16. Studiju programmas absolventu nodarbinātības perspektīvas, pamatojot atzinumus ar atsaucēm uz informācijas avotiem.....	61
17. Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā (ja tāda ir bijusi) vai studiju programmas licencēšanas ietvaros konkrētajai studiju programmai saņemto ieteikumu ieviešana (ja tādi ir bijuši).....	62
18. Pielikumi studiju programmas raksturojumam:	63
18.1. studiju kursu un studiju moduļu (ja tādi ir) apraksti, pievienojot studiju kursu aprakstus tajās valodās, kurās tiek īstenotas studijas;	
18.2. studiju programmas satura atbilstība valsts akadēmiskās izglītības standartam vai profesijas standartam un profesionālās augstākās izglītības valsts standartam un citiem normatīvajiem aktiem augstākajā izglītībā, tai skaitā ja iegūstamā kvalifikācija ir reglamentēta profesijā;	
18.3. studiju programmas izmaksas un to kalkulācija;	
18.4. salīdzinājums ar vienu tāda paša līmeņa un tādām pašām studiju virzienam atbilstošu Latvijas (ja līdzīga studiju programma Latvijā tiek īstenota) un vismaz divām Eiropas Savienības valsts atzītu augstskolu vai koledžu studiju programmām;	
18.5. informācija par studējošajiem visā pārskata periodā:	
18.5.1. studējošo skaits, norādot sadalījumā pa studiju programmas īstenošanas veidiem, formām (atsevišķi norādot tālmācību), valodām, filiālēm;	
18.5.2. pirmajā studiju gadā imatrikulēto studējošo skaits;	
18.5.3. absolventu skaits (ja tādi ir);	
18.6. aptauju rezultātu kopsavilkums par studējošo apmierinātību ar studiju kvalitāti un to izmantošana studiju programmu kvalitātes uzraudzībā;	
18.7. aptauju rezultātu kopsavilkums par absolventu apmierinātību ar studiju kvalitāti un to izmantošana studiju programmu kvalitātes uzraudzībā;	
18.8. studējošo pašpārvalde un līdzdalība studiju procesa pilnveidošanā.	

Kopsavilkums par studiju virziena attīstības plāniem

19. Studiju virziena un studiju programmu perspektīvais novērtējums, ņemot vērā nacionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentos izvirzītās valsts attīstības prioritātes, Latvijas	
--	--

uzdevumus Eiropas Savienības kopējo stratēģiju īstenošanā, kā arī studiju programmas atbilstība Eiropas augstākās izglītības telpas veidošanas rekomendācijām.

Studiju virziena pašnovērtējuma pielikumi

20. Studiju programmu uzskaitījums, norādot to apjomu kredītpunktos, studiju veidu, formu, tai skaitā atsevišķi norādot tālmācību, īstenošanas valodu un vietu, iegūstamo grādu, grādu un profesionālo kvalifikāciju vai profesionālo kvalifikāciju.
21. Studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla uzskaitījums, norādot tā kvalifikāciju un pienākumus, kā arī studiju programmu un tās daļu, kuru katrs no akadēmiskā personāla īsteno.
22. Studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla galveno zinātnisko publikāciju, radošās darbības un sagatavotās mācību literatūras saraksts pārskata periodā.
23. Studiju virziena īstenošanā iesaistīto struktūrvienību (piemēram, katedru, profesoru grupu, laboratoriju, institūtu) uzskaitījums, norādot to uzdevumus studiju virziena un konkrētu studiju programmu īstenošanā.
24. Studiju virziena īstenošanā nepieciešamā mācību palīgpersonāla raksturojums, norādot tā uzdevumus studiju virziena un konkrētu studiju programmu īstenošanā.
25. Studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla zinātniskās pētniecības vai mākslinieciskās jaunrades biogrāfijas *Europass* formātā.
26. Prakses līgumi vai tās personas izsniegtas izziņas, kas nodrošinās prakses vietas, kā arī prakses nolikumi.
27. Rakstiskas vienošanās ar iesaistīto augstskolu vai koledžu par kopīgas studiju programmas izstrādi un īstenošanu, ja studiju virzienam atbilst kopīgā studiju programma.
28. Dokumenti, kas apliecina, ka kopīgā studiju programma ir atzīta attiecīgajā ārvalstī noteiktajā kārtībā, ja studiju virzienam atbilst kopīgā studiju programma, kura tiek īstenota kopā ar ārvalsts augstskolu vai koledžu.
29. Ja studiju virziens ir ticis akreditēts jau iepriekš, informācija par iepriekšējā studiju virziena akreditācijā izteikto ieteikumu ieviešanas rezultātiem un konstatēto trūkumu novēršanu.
30. Citi dokumenti pēc augstskolas vai koledžas ieskatiem.

STUDIJU VIRZIENA RAKSTUROJUMS

2. Studiju virziena attīstības stratēģija, kopīgie mērķi un to saistība ar augstskolas vai koledžas kopējo stratēģiju

BSA „Tulkošanas” virziena attīstības stratēģiju nosaka galvenais BSA attīstības mērķis, t. i. integrācija Baltijas un Eiropas izglītības telpā (Baltijas Starptautiskās akadēmijas darbības un attīstības ilgtermiņa stratēģija 2016. – 2020. gadam. APSTIPRINĀTS BSA Senāta sēdē 2016. gada 12. janvārī. Protokols Nr. 124 - http://bsa.edu.lv/lang/lat/o_bri.htm). Virziens „Tulkošana” atbilst akadēmijas misijai: Multilingvāla izglītība globālai pasaulei. BSA attīstības stratēģija ir saistīta ar tādu nosacījumu radīšanu, kas veiksmīgi paaugstinātu jaunā speciālista intelektuālo potenciālu. Intelektuālais potenciāls tiek uzskatīts par svarīgu Latvijas ekonomiskās, sociālās un politiskās attīstības faktoru. Tas ir ietverts stratēģiskos mērķos un uzdevumos, kuras atbilst uz kompetencēm balstītajai Boloņas vienošanās ietvaros formulētajai mūsdienīgai izglītībai (skat. dokumentu „BSA speciālistu sagatavošanas kvalitātes kontroles un nodrošināšanas sistēma”, projekts). Korelācija starp galvenajiem izglītošanas mērķiem Baltijas Starptautiskajā akadēmijā un mērķiem, kuri nosaka BSA „Tulkošanas” virziena attīstības stratēģiju, ir atspoguļota 2. tabulā.

2. tabula. BSA un „Tulkošanas” virziena izglītošanas mērķu atbilstība

Izglītošanas mērķi BSA	Izglītošanas mērķi un uzdevumi BSA virzienā „Tulkošana”
Konkurētspējīgu studiju virzienu (vadībizinātne, ekonomika un finanses, māksla, tulkošanas studijas, psiholoģija, sociālais darbs un citi) attīstība, paplašinot studiju programmu klāstu, dažādojot piedāvājumu un paaugstinot kvalitāti atbilstoši Latvijas valsts, reģiona un pilsētas vajadzībām un darba tirgus prognozēm.	1.1. Nodrošināt kvalificētu tulku/tulkotāju profesionālo apmācību, kura atbilstu Latvijas valsts ekonomiskajām, kultūras un sociālajām prasībām. 1.2. Sniegt iespēju izvēlēties starp divu valodu (angļu – latviešu/krievu) un trīs valodu tulkošanas apgūšanu (angļu – latviešu – krievu). 1.3. Pilnveidot studiju virziena iekšējās izglītības kvalitātes vadības sistēmas ietvaros, prognozējot izmaiņas tulkošanas pakalpojumu tirgū. 1.4. Nodrošināt nosacījumus valsts valodas apgūšanai un pilnveidošanai. 1.5. Motivēt attīstīt multilingvālismu, apgūt jaunas darba valodas (vācu, spāņu, franču).
Zinātnes un pētniecības integrācija visos studiju virzienos un zinātnes izcilības un starptautiskās konkurētspējas nodrošināšana prioritārajās pētniecības jomās: uzņēmējdarbība, reģionālā ekonomika, tulkošana, psiholoģija, iesaistīšanās starptautiskos projektos, augstākās izglītības projektu konsorcijs, studējošo un pasniedzēju mobilitātes, zinātniskās darbības	2.1. Iemācīt kritiski un radoši izmantot apgūtās teorētiskās zināšanas un tulkošanas prasmes, izstrādāt savu tulkošanas metodiku. 2.2. Attīstīt prasmi risināt profesionālas problēmas, izmantojot apgūto teorētisko bāzi, veikt tulkojumus aizvien jaunās nozarēs. 2.3. Nodrošināt teorētisko bāzi, kura ir nepieciešama LR izglītības speciālistu sagatavošanas profesionālā standarta prasību realizēšanai.

veicināšanai, doktorantūras tālāka attīstība dažādos virzienos.	
Mūžizglītības nozīmes izglītībā nostiprināšana un piedāvājuma nodrošināšana atbilstoši valsts un reģiona iedzīvotāju vajadzībām, regulārs darba tirgus pieprasījuma monitorings, izglītības iestāžu sadarbība mūžizglītības programmu piedāvājumā.	<p>3.1. Sniegt iespēju krāt pieredzi tulkošanā, analizēt un adekvāti novērtēt to.</p> <p>3.2. Attīstīt patstāvīgās mācīšanās prasmes, vajadzību un spēju patstāvīgi paplašināt zināšanas tulkošanas teorijas un prakses jomā, visas dzīves garumā pilnveidot profesionālo kompetenci.</p> <p>3.3. Attīstīt prasmi realizēt tulkošanas, pētniecisko un projektu darbību, izmantojot mūsdienu informācijas tehnoloģijas.</p> <p>3.4. Attīstīt prasmi pielāgoties mainīgajiem tulkošanas darba tirgus apstākļiem, sekojot tā attīstības tendencēm.</p> <p>3.5. Motivēt studentus turpināt izglītību.</p>

Korelācija starp BSA un BSA „Tulkošanas” virziena attīstības stratēģijām ir atspoguļota tabulā.

BSA stratēģija	BSA „Tulkošanas” programmas attīstības stratēģija
1. Zināšanu un inovāciju stimulēšana	1.1. Orientēšanās uz tulkošanas apgūšanas procesa tehnoloģiskumu un pareizām tehnoloģijām pašā tulkošanas procesā.
2. Investīcijām un darbam labvēlīgas un piesaistošas vides veidošana	2.1. Orientēšanās uz studentu un pasniedzēju radošās un pētnieciskās darbības attīstīšanu.
3. Izglītības un prasmju uzlabošana.	3.1. Orientēšanās uz Eiropas izglītības kvalitāti tulkošanas jomā un tulkošanas darbības kvalitāti.
4. Nodarbinātības veicināšana.	4.1. Tulka/tulkotāja profesijas apgūšanas distances apmācības metožu paplašināšana.

3. Studiju virzienam atbilstošo studiju programmu kopa, tās attīstības pamatprincipi, perspektīvais novērtējums no Latvijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto valsts attīstības prioritāšu viedokļa

Piedāvātās programmas aktualitāti no Latvijas Republikas interešu viedokļa nosaka:

Latvijas izglītības humanizācijas procesi, mūsdienu Latvijas sabiedrībā notiekošie demokratizācijas un integrācijas procesi, nepieciešamība saglabāt Latvijas Republikas valsts valodu kā nacionālu kultūras vērtību, Latvijas kā Eiropas Savienības locekles intensīvie, nozīmīgie un daudzpusējie starptautiskie sakari ar citām valstīm, Latvijas ieiešana Eiropas izglītības telpā, mūsdienu Latvijas sabiedrības nepieciešamība pēc starpkultūru saskarsmes un

daudzvalodības, Latvijas īpašā ģeogrāfiskā un komerciālā atrašanās starp Rietumiem un Austrumiem.

Programma studentiem piedāvā brīvi izvēlēties vienu no diviem moduļiem: trīsvalodu tulkošanu (angļu – krievu – latviešu) un divvalodu tulkošanu (angļu – latviešu/krievu). Tulkošanas programma trīs darba valodās mūsdienu apstākļos spēj nodrošināt starpkultūru komunikāciju gan Latvijas Republikas robežās, gan aiz tās robežām Rietumos un Austrumos. Neatkarīgi no tā, kurš no diviem moduļiem ir izvēlēts, obligātajā studēšanas programmā ietilpst: LR valsts valoda, krievu valoda kā vislielākās Latvijas mazākumtautības valoda un vēl kāda Eiropas valoda. Konkrēti kādu Eiropas valodu studēt, studenti izvēlas paši, jo arī šajā jomā ir brīvas izvēles iespēja. Lai gan šīm valodām ir salīdzinoši mazs kredītpunktu skaits (12 kp), tās var būt veiksmīgi apgūtas, jo ir iespēja ERSAMUS programmas ietvaros aizbraukt uz studējamās valodas valsti. Turpmākajos studiju posmos (teiksim, maģistrantūrā) šo valodu studēšana, ja būs vēlēšanās un nepieciešamība, var tikt paaugstināta līdz tulkošanas valodu līmenim.

Iespēja programmas ietvaros apgūt latviešu valodu no nulles līmeņa piesaista programmai ārzemniekus, kas vēlas iegūt Latvijā Eiropas izglītību, no Krievijas, Ukrainas, Uzbekistānas, Kazahstānas, Turcijas, Vācijas u.c. valstīm. Akreditācijas periodā ir novērojama pozitīva statistisko rādītāju dinamika. Turklāt iespēja turpināt mērķtiecīgu valsts valodas apguvi ir pieprasīta arī starp Latvijas mazākumtautību skolu abiturientiem.

Iespēja programmas ietvaros apgūt krievu un latviešu valodu piesaista studentus, kas ir ieradušies BSA ERSAMUS programmā.

Studiju virziena attīstības principi (3. tabula)

3.tabula.

Plānotās darbības
<ul style="list-style-type: none"> Izglītības procesa organizācijas pilnveidošana
Lai paaugstinātu studentu profesionālās sagatavošanas līmeni, ir nepieciešams turpināt organizēt Vasaras skolu kopīgi ar LTTB, tulkošanas birojiem un analogiskām programmām, kuras strādā Latvijā.
Turpināt sagatavot un attīstīt zinātniski metodiskos moduļus uz Moodle platformas visās galvenajās disciplīnās un izmantot tos darbu praksē.
Turpināt pieaicināt dažādu valstu tulkošanas speciālistus, īpaši sinhronajā tulkošanā.
<ul style="list-style-type: none"> Zinātniski pētnieciskā darbība
Attīstīt darbu laboratorijā, kurā tiktu pētītas tulkošanas kvalitātes problēmas.
Paaugstināt publikācijām izvirzītās prasības. Censties panākt, lai pasniedzēji izvietotu savas publikācijas starptautiski citējamos izdevumos.
Izstrādāt metodes, lai paaugstinātu studentu motivāciju šāda veida darbībai. Iekļaut ikgadējās Starptautiskās studentu konferences organizēšanu Projektu prakses saturā. Perspektīvas ir teletiltu formāta konferences. Uz konferences materiālu bāzes organizēt studentu darbu krājuma

izdošanu vienu reizi divos gados.
Turpināt attīstīt studentu pētniecības iemaņas „Tulkojuma kvalitātes laboratorijā”, veidot radošas sadarbības vidi, analizējot tulkojumus, mācot sistematizēt kļūdas un novērtējot tulkojumu kvalitāti.
<ul style="list-style-type: none"> • Sadarbība. Projekti
Turpināt ielūgt uz meistarklasēm vadošus tulkotājus no Eiropas un Krievijas universitātēm.
Padarīt Starptautisko tulku dienu par visu augstskolu projektu un realizēt to sadarbībā ar tulkošanas firmu pārstāvjiem.
Stiprināt sadarbību ar LTTB, turpināt sadarbību ar visām organizācijām, ar kurām jau ir izveidojušas labas darba attiecības (IZM, RIMC, radiostacija “Doma laukums”).
Aktīvi sadarboties ar Valsts valodas aģentūru, piedalīties aģentūras notikumu programmā.
Turpināt Vasaras skolas kā speciālā programmas projekta koncepciju.
Popularizēt Eiropas sertifikātu ECL. 29. septembrī valdība apstiprināja jaunus Ministru kabineta (MK) noteikumus, kas paredz jau no 2015./2016. mācību gada svešvalodas centralizētā eksāmena vispārējās vidējās izglītības programmā aizstāšanu ar starptautiskas testēšanas institūcijas pārbaudījumu (http://likumi.lv/ta/id/276818-noteikumi-par-svesvalodas-centralizeta-eksamena-visparejas-videjas-izglitibas-programma-aizstasanu-ar-starptautiskas). Turpināt sadarbību ar skolām un dažādu organizāciju mācību centriem, lai rosinātu skolēnu un darbinieku svešvalodu apguves sertificēšanu.

- Radīt vislabvēlīgākos apstākļus dabiskās kritiskās apmācības vides metodes īstenošanai studentu-tulkotāju sagatavošanas procesā.
- Turpināt aktīvi piedalīties sociāli nozīmīgajā projektā, kas saistīts ar autentisko tekstu tulkošanu. Studenti jau vairāku gadu garumā tulko uz angļu valodu Latvijas biedrības *Vigor* mājas lapu, kas izveidota izdzīvojušajiem pēc insulta cilvēkiem un viņu radniekiem (www.insult.lv).
- Turpināt aktīva sadarbība ar Linguistic Centre® Translation and Localization Company (Lviv, Ukraina – Tetyana Struk).
- Turpināt darbu pie valodas un tulkojumu profesionālās novērtēšanas problēmām, strādāt pie raksturīgo tulkošanas kompetenču modelēšanas problēmām; izpētīt profesionālās novērtēšanas inovatīvas metodes:
- Izpētīt studentu-tulkotāju pašvērtējuma un pašregulācijas lomu autentisku projektu izpildīšanas gaitā.
- Papildināt mācību materiālu (portfolio) saturu un struktūru, kas ir kompetences vērtēšanas līdzeklis tulkošanas un valodu apmācības procesā.

4. Studiju virziena un studiju programmu atbilstība darba tirgus pieprasījumam, darba devēju aptaujas rezultāti

Tulkošanas pakalpojumu tirgus stāvokļa izpētes rezultāti ļauj atklāt 2 savstarpēji saistītas un pretrunīgas tendences.

No vienas puses vajadzība pēc tulkošanas un komunikācijas dažādās valodās krasi pieaug ekonomiskās krīzes laikā, kad vidējā un mazā biznesa pārstāvjiem rodas vajadzība dibināt jaunus lietišķos kontaktus aiz savas valsts robežām, lai atrastu potenciālus partnerus un klientus. Šobrīd tulkošana ir pieprasīts pakalpojums ļoti dažādās Latvijas ekonomikas jomās.

No otras puses pieprasījums pēc kvalificētiem tulkošanas pakalpojumiem samazinās, līdz ar to pazeminās cena, jo pasūtītāji cenšas iekonomēt un piesaistīt brīvnodarbinātos tulkus/tulkotājus un neprofesionāļus.

Uzturēt kaut tikai nelielu tulku/tulkotāju štatu (bieži vien – tikai vienu vai divus) var atļauties tikai nedaudzas lielas organizācijas vai tulkošanas biroji, kā arī valsts iestādes, aģentūras un dienesti, teiksim, tiesas, notariālie kantori. Tieši tāpēc šobrīd, piemēram, starp Nodarbinātības Valsts dienesta piedāvājumiem ir atrodamas vakances galvenokārt ārpus štata tulkiem (analogiskus datus sniedz arī H. Gizeleza <http://www.lttb.lv/tag/materiali/>). Tai pat laikā tulkotāja darba specifika ir tāda, ka viņš var strādāt *online* režīmā un viņa pasūtītājs var atrasties jebkurā pasaules valstī. Firmas „Mestako” direktors Kaspars Kļaviņš anketā, kuru mēs bijām izsūtījuši darba devējiem, raksta: „Tulkošanas bizness ir globāls un tam nav robežu. Izglītojot jaunos speciālistus arī jāvadās pēc globālajām tendencēm, jo lokālais Latvijas tirgus ir niecīgs, maksātspēja maz utt. Lielākā daļa nopietno tulkošanas aģentūru strādā ārzemju aģentūrām, ārzemju klientiem un tās arī diktē spēles noteikumus”.

Lielais tulkošanas un starpkultūru komunikācijas speciālistu pieprasījums ir kļuvis par iemeslu tam, ka Latvijā sešās augstskolās tiek realizētas tulku/ tulkotāju sagatavošanas programmas: piecas no tām piedāvā profesionālās bakalauru programmas un profesionālās programmas, trīs – maģistrantūras. Piecās augstskolās tulka/ tulkotāja profesijas apgūšanu finansē valsts, bet divas augstskolas (EKA un BSA), valsts finansējumu nesaņem.

Darba devēju aptaujas rezultāti

Visi studenti pēc tulkošanas prakses pabeigšanas saņem darba devēja atsauksmi noteiktajā formā (speciāli izstrādāta anketa). Saņemtas anketas tiek regulāri apkopotas un apspriestas Programmas padomes sēdēs. Pagājušā gada vidēja prakses balle ir 8,1. Visi darba devēji atzīmē savās atsauksmēs studentu disciplinētību, velmi strādāt, viņu labu sagatavotību. Šādas atsauksmes nerada standartizētas formālās atsauksmes iespaidu, turpretim, kopā ar augsto prakses vērtējumu tie atspoguļo darba devēju reālo apmierinātību.

Tālāk ir dažas atsauksmes par mūsu studentiem no tulkošanas prakses vadītājiem. “SDI Media Latvia” atsauksmes par BSA studentiem Sabīni Furmanovu, Valēriju Dombrovski, Mariju Malahovu un Darju Stankovsku ir ļoti labas. Studenti iesāk praksi ar sākumzināšanām par audiovizuālo tulkošanu, tāpēc ka apmācības programmā nav speciāla kursa, bet tā aktualitāte ar katru gadu aktualizējas. Programmas padome domā šāda kursa ieviešanu līdz akreditācijai. Prakses laikā “SDI Media Latvia” studenti parādīja labas valodnieciskas prasmes, kā arī labas avotvalodas un mērķvalodas pārvaldīšanas prasmes. Līdztekus tam studenti saskaras ar specifiskām tulkošanas grūtībām, un profesionālie tulkošanas biroji sniedz palīdzību šajos gadījumos, izskaidro un kopīgi nokaidro kļūdas un rediģē tekstu. Parasti studenti saņem augstu

vērtējumu par praksi “SDI Media Latvia”, kas galvenokārt izskaidrojams tieši ar palīdzību, kuru viņi saņem uz vietas tulkošanas procesā.

Secinājumi par 2018./2019. gada praksi.

Šajā akadēmiskajā gadā sapratām, ka ir ļoti grūti atrast atsaucīgus tulkošanas birojus, kuri tiešām vada (lasa, rediģē, labo un skaidro kļūdas studentiem) studentu prakses. Šo iemeslu dēļ programma nolēma, ka turpmāk studentu praksēm būs mentors, kurš rūpīgi uzraudzīs studentu prakses gaitu un konsultēs iespējamo problēmu gadījumā, kā arī atbildēs uz studentu jautājumiem. Šo Programmas padomes nolikumu sāka realizēt 2018./2019. m. g., un par vadošiem birojiem kļuva “SDI Media Latvia” un “Key to Languages”.

5. Studiju virziena stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze

2018./2019. ak.g. tika strādāts pie tā, kas 2017./2018.ak.g. tika noteikts kā virziena vājas puses.

- Moodle sistēmas plāns tiek pakāpeniski papildināts, bija ievadīti vēl pieci kursi. Tomēr līdz šim ne visi studenti pietiekami daudz izmanto iespēju apgūt materiālu Moodle vidē.
- Mūsu programmas tulki un tulkotāji aktīvi sadarbojas ar LTTB. Programmas pasniedzēji un studenti regulāri apmeklē un piedalās pasākumos, kurus organizē LTTB kolēģi. Par pagājušā mācību gada noslēdzošo pasākumu kļuva Tulku un tulkotāju karjeras diena (15.06.2019), kurā mēs prezentējām programmu.
- Akadēmija nopirka un uzstādīja aparatūru sinhronajai tulkošanai 216. auditorijā Lomonosova ielā 4.
- Pēdējus divus gadus īpašu uzmanību programma pievērš prakšu organizēšanai un vadīšanai. Tam bija veltīts seminārs, kuru mēs organizējām 2018. gada pavasarī (sk. 2017./2018. m.g. Pašnovērtējumu), kā arī Programmas padomes lēmums par studentu kūrēšanu no tulkošanas biroja “Key to Languages” puses (J. Rastorgujeva). Šis eksperiments attaisnoja mūsu gaidas. Studentu apvienošana grupā dod iespēju darba semināru vadīšanai ar konkrētu tulkošanas problēmu apspriešanu prakses laikā. Biroja vadītājs kļūst par mentoru. Tāda prakses iziešana attaisno sevi it īpaši mūsdienu studentu skaita samazināšanas apstākļos. Līdz ar to pamata tulkošanas biroja izvēle netraucē dažu studentu vēlmei iziet praksi citos tulkošanas birojos, piemēram, SDI Media Latvia.
- Studiju virziena “Tulkošana” uzmanības centrā joprojām bija studentu profesionālās kompetences attīstība, kas tagad kļuva iespējams arī pateicoties brīvprātīgo darbu (piemēram, www.vigor.lv mājas lapas un Vikipēdijas rakstu tulkošana). Tiek nodināti sakari ar organizācijām, kurām ir nepieciešama brīvprātīgo tulku palīdzība (ar organizācijām bērniem un pieaugušajiem ar īpašām vajadzībām, dzīvnieku patversmēm). Savu spēju izkopšana tulkošanās sfērā izpaužas arī studentu iesaistībā tulkošanas konkursos, ko rīko piem., Skrivanek, Sibīrijas Federālā Universitāte (Krievija).

Stipro un vājo pušu studiju virziena attīstības analīze un pašnovērtējums atspoguļoti tabulā 5. 2018./2019. ak. gadā virziena „Tulkošana” darba kritiskās analīzes centrā bija studentu pētnieciskais darbs un mācību tehnoloģijas, kas veicina profesionālās kompetences attīstīšanu, kā arī studentu iesaistība brīvprātīgo darbā.

5. tabula. Studiju virziena realizācijas stiprās un vājās puses: 2018./2019. ak. g.

Stiprās puses	Vājās puses
Daži kursi ieviesti elektroniskajā materiālā	Ne visi studenti vēl joprojām pietiekami izmanto

mācību vidē <i>Moodle</i> . Studenti sāk izmantot šo vidi.	iespēju apgūt materiālu <i>Moodle</i> vidē. <i>Risinājums</i> . Veikt studentu izglītošanu par efektīvu darbošanos <i>Moodle</i> mācību vidē. Paralēli ir nepieciešams atjaunot un papildināt materiālus <i>Moodle</i> sistēmā.
Programmā, kaut arī tā nespecializējas sinhrono tulku sagatavošanā, tomēr ir iespēja organizēt nodarbības sinhronajā tulkošanā, izmantojot mobilo aparatūru.	Esošā aparatūra neļauj radīt studentiem visus priekšnoteikumus sinhronajai tulkošanai, kas savukārt ierobežo viņu iesaistīšanu Vasaras skolas darbībā. <i>Risinājums</i> . Saņemt no akadēmijas vadības iespēju iegādāties sinhronās tulkošanas kabīnes.
Ņemot vērā tulkošanas prakses nepieciešamību un nozīmi, programma nodrošina studentu profesionālo apmācību un sagatavošanu, kā arī studentu tulkošanas prakses vadību.	Studenti arvien biežāk sastopas ar tulkošanas biroju nevēlēšanos sniegt palīdzību topošajiem tulkiem. <i>Risinājums</i> : Organizēt diskusiju (kopējo sanāksmi) ar darba devējiem, lai apspriestu profesionālās prakses problēmu.
Pastāv labas attiecības un tiek turpināta sadarbība ar Latvijas Tulku un Tulkotāju Biedrību, pasniedzēji un studenti aktīvi piedalās biedrības organizētajās aktivitātēs. Daži pasniedzēji ir kļuvuši par LTTB biedriem (Ž.Daragane un D.Šostaka).	Sadarbība ar LTTB ietver profesionālus jautājumus (tikšanās, seminārus, Vasaras skolas utt.). Tomēr Latvijā var novērot intereses pazemināšanos pret tulkotāja profesiju, par ko liecina arī Tulku un tulkotāju karjeras diena. <i>Risinājums</i> . Ir nepieciešama aktīva sadarbība tulkotāja profesijas popularizēšanā.
Nodarbības mazās grupās, kas sekmē individuālo pieeju	Ar katru gadu studentu skaits kļūst mazāks, kas atspoguļo demogrāfisku un sociālo situāciju valstī. <i>Risinājums</i> . Sākt strādāt ar nākotnes absolventiem jau vidusskolā, lai stiprināt vēlēšanos iegūt augstāko izglītību Latvijā.

Iespēju un draudu analīze

Iespējas	Draudi
Līdzīgo tulkošanas programmu sadarbības stiprināšana ar iespējām studēt brīvās izvēles disciplīnas. Tālmācības apstākļu veidošana. Starptautiskās pieredzes izmantošana mācību organizēšanā.	Demogrāfiskā situācija valstī. Vidusskolu absolventu braukšana apmācībām ES valstīs. Studējošo kopējā izglītības līmeņa pazemināšanās, nespēja strādāt patstāvīgi. Iedzīvotāju zema maksātspēja.

6. Studiju virziena vadība: pārvaldības struktūra

Virzienā (programmā) tika definēti procesi, kas ir nepieciešami kvalitātes pārvaldības sistēmas izmantošanai. 6. shēmā ir attēlota procesu un atbilstošu izpildītāju savstarpējā saistība.

Studiju programmas pārvaldības sistēmas procesi iedalās trīs grupās:

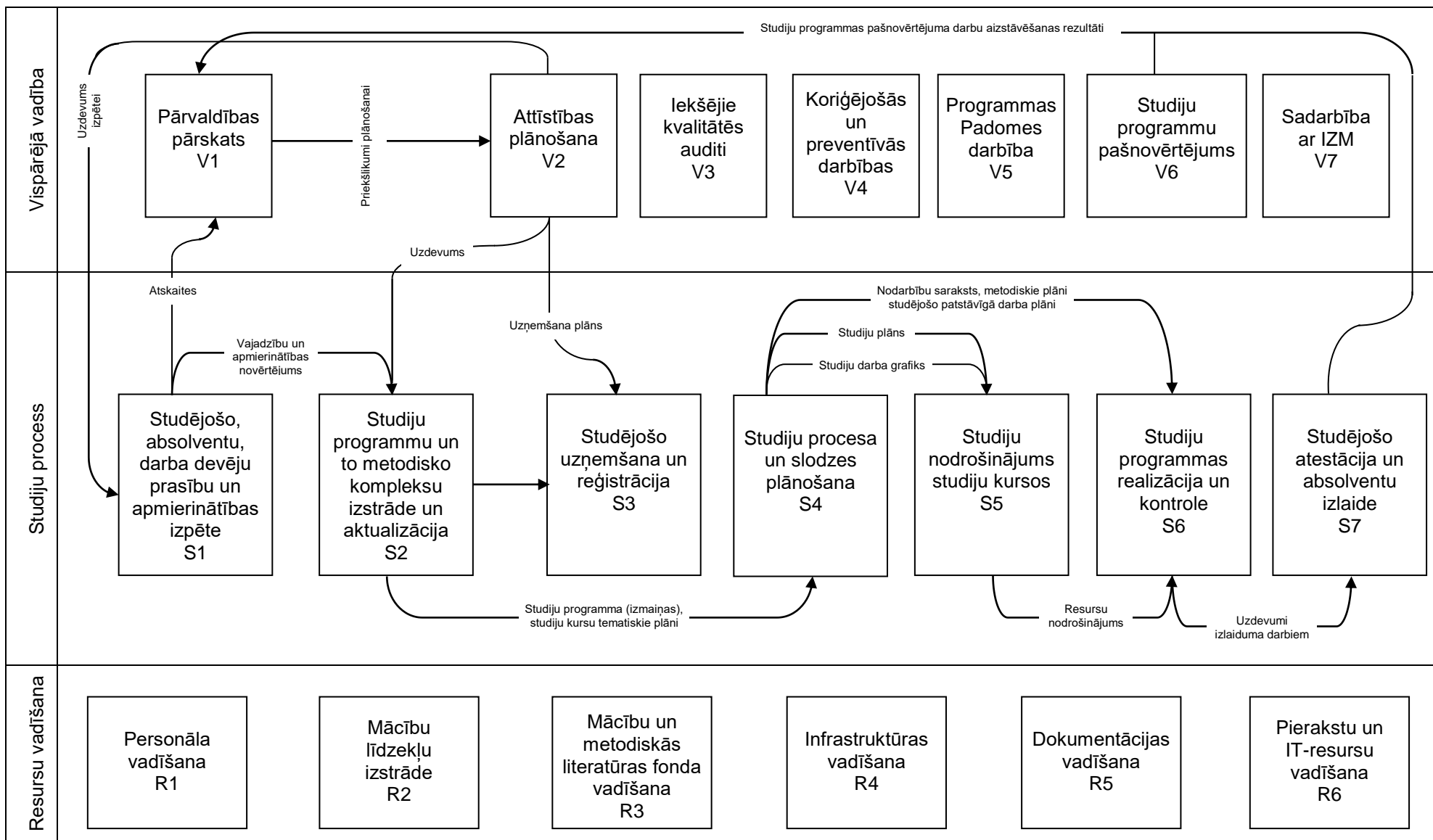
1) Vispārējās vadības procesi:

- Pārvaldības pārskats (V1),
- Attīstības plānošana (V2),
- Iekšējie kvalitātes auditi (V3),
- Koriģējošās un preventīvās darbības (V4),
- Padomes darbība (V5),
- Studiju programmas pašnovērtējums (V6),
- Sadarbība ar IZM studiju fondu un studiju kredītu jautājumos. Starptautiskā sadarbība (V7).

2) Studiju procesi (no S1 līdz S7),

3) Cilvēku, materiālo un informatīvo resursu vadīšanas procesi:

- Personāla vadīšana (R1),
- Mācību līdzekļu izstrāde (R2)
- Mācību un metodiskās literatūras fonda vadīšana (R3),
- Infrastruktūras vadīšana (R4),
- Dokumentācijas vadīšana (R6),
- Pierakstu un IT-resursu vadīšana (R7).

6. shēma. Programmas pārvaldības procesu struktūra

7. Studiju virziena resursi (tai skaitā finanšu resursi) un materiāltehniskais nodrošinājums:

7.1. finanšu resursi studiju virzienam atbilstošo studiju programmu īstenošanas nodrošināšanai, kā arī akadēmiskā personāla pētniecības (radošās) darbības nodrošināšanai. Finanšu resursu izmantošanas kontrole un ilgtspēja. Finansējums literatūras iegādei un elektronisko datubāzu abonēšanai

Studiju programmas finansējumu veido studentu mācību maksas. Studentu studiju maksu nosaka BSA valde un apstiprina to Senātā. Ar katru imatrikulējamo tiek noslēgts individuālais līgums līdz studiju uzsākšanai, kurš spēkā visu studiju laiku. Finanšu līdzekļu izmantošana: algas fonds; materiāli tehniskās bāzes attīstība; bibliotēkas fonda paplašināšana; studentu pašpārvaldei; nodokļu nomaksa; ēku komunālie maksājumi; apsaimniekošana; reklāma; citi izdevumi. Studiju virziena budžets parādīts Pielikumā Nr.18.3.

7.2. studiju virzienā iesaistītā augstskolas vai koledžas akadēmiskā personāla kvalifikācija, tā atbilstība studiju virzienam atbilstošo studiju programmu īstenošanai

Mācību procesu nodrošina 17 pasniedzēji, 5 no kuriem nav ievēlēti BSA. Akadēmiskajam personālam (12 cilvēki) ir akadēmiskie grādi un amati, kuri atbilst programmas mērķu un uzdevumu realizēšanai.

7.2.1.tabula. Docētāju zinātniskie grādi

	Doktori	Maģistri
Ievēlēti BSA	7	5
Neievēlēti BSA	3	2
Pavisam – 17	10	7
% no docētāju kopskaita studiju virzienā	59%	41%

7.2.2.tabula. Ievēlētais (akadēmiskais) personāls

Virziena personāls kopumā		Tajā skaitā strādā BSA			
		kā ievēlēti		kā neievēlēti	
Cilvēku skaits	Proc. (%)	cilv.	%	cilv.	%
17	100%	12	70%	5	30%

Katram pasniedzējam, kurš strādā studiju virzienā, ir sekojoši pienākumi:

- turpināt izstrādāt un publicēt mācību metodiskos materiālus kursiem, kurus viņš/viņa docē, papildināt un atjaunot MOODLE platformu,
- sagatavot PowerPoint prezentācijas, izdales materiālus (konspektus, uzdevumus), autentisku ilustratīvo materiālu (video un audio) u. c. materiālus, kuri optimizē izglītošanas procesu,
- vadīt konsultācijas studentiem – 4 akad.stundas semestrī,
- hospitācijas ietvaros vienreiz gadā vadīt atklātas nodarbības un apmeklēt vismaz 2 savu kolēģu nodarbības un piedalīties to apspriešanās,
- paaugstināt kvalifikāciju (12 stundas vienā māc. g.), iesniedzot attiecīgu sertifikātu,
- uzstāties zinātniskās konferencēs un semināros (vismaz 2 uzstāšanās gadā),

- publicēt rakstus (vismaz 1 publikācija gadā),
- programmas realizēšanas ietvaros organizēt vienu pasākumu gadā: semināru, konferenci, apaļo galdu, studentu tulkojumu konkursu, diskusijas u. tml.,
- piedalīties pasākumos, kuri tiek organizēti programmas realizēšanas vai BSA izglītošanas darbības ietvaros,
- sekot jaunākajām zinātniskās literatūras publikācijām, koriģēt studentiem piedāvātos literatūras sarakstus, informēt bibliotēkas direktoru par nepieciešamību papildināt bibliotēkas fondus.

Pasniedzēju konkrētie pienākumi mācību plāna realizēšanā ir uzskaitīti tabulā (Pielikumā Nr.21.).

7.3. studiju virziena metodiskais, informatīvais (tai skaitā bibliotēkas resursu) un materiāltehniskais nodrošinājums, tā atbilstība apgūstamo profesiju reglamentējošo normatīvo aktu prasībām

Metodiskais nodrošinājums sastāv no BSA bibliotēkas fonda (Lomonosova ielā 1/4) un pašas programmas fonda (Lomonosova 4).

BSA zinātniskā bibliotēka

Baltijas Starptautiskajai akadēmijai ir Centrālā bibliotēka un 7 bibliotēkas filiāli. Katrā bibliotēkā ir pieejama literatūra, periodika, elektroniskās datu bāzes, ka arī citi resursi, kas nepieciešami studējošajiem un akadēmiskajam personālam. BSA Centrālā bibliotēka atrodas Rīgā, Lomonosova ielā 1/4, Filiālbibliotēkas atrodas atbilstoši filiāles adresiem.

BSA bibliotēkas resursi

<p>Vispārēja informācija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • BSA bibliotēkai ir piešķirts akreditācijas statuss; • BSA bibliotēka ir LATABA un Juridisko bibliotēku Konsorcijs locekle; • BSA bibliotēka ir organizēta un strādā saskaņā ar LR likumdošanu par zinātnisko bibliotēku darbību. • BSA visām programmām ir kopīga bibliotēka, bet tās fonda komplektēšanā tiek ievērotas programmu pētnieciskās un profesionālās intereses. • BSA zinātniskā bibliotēka, kas apkalpo visus lietotājus koncentrē informācijas resursu, kas nepieciešami studiju procesam un mācībspēku darbam, nodrošina to pieejamību, sadarbojas ar programmu vadību un nozaru speciālistiem informācijas nodrošinājuma un pakalpojumu sniegšanas jautājumos, kā arī piedalās lietotāju apmācībā. • Centrālā Bibliotēka atvērta 49 stundas nedēļā, arī sestdienās, filiālēs bibliotēkas darba laiks atbilst filiāles mācību grafikām. • Lietotājiem ir iespēja sazināties ar bibliotēku telefoniski un pa e-pastu, pasūtīt grāmatas uz filiāliem. • Bibliotēkā ir 106 (59)* lasītāju vietas. • Lietotājiem pieejami 25 (23)* datori ar interneta pieslegumu ar iespēju ierakstīt informāciju USB informācijas nesējos vai izprintēt. • 2018. gada I. pusgada beigās bibliotēku bija apmeklējuši ap 1 800 aktīvie lietotāji (Rīgā). • Bibliotēkas telpās studentiem pieejams bezmaksas bezvadu internets. • Bibliotēkā ir 1 kopēšanas ierīces, 5 drukas ierīces un 5 skeneri. (Rīga)
------------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Lietotājiem internetā pieejams elektroniskais kopkatalogs, kurā iespējams sameklēt informācijas resursus un tos pasūtīt. • Viss BSA bibliotēkas krājums ir iekļauts elektroniskajā katalogā. • Bibliotēkā lietotājiem iespējams iepazīties ar iepriekšējo gadu studentu bakalaura, maģistra un promocijas darbiem, kā arī ar pasniedzēju publikācijām. • Bibliotēkai ir sava mājas lapa, kurā regulāri tiek ievietota informācija par bibliotēkas jaunieguvumiem. • grāmatu saraksts angļu valodas: Eiropas Savienība: politika, tiesību zinātne, ekonomika; psiholoģija; tiesību zinātne; ekonomika; interjers, dizains (sk. mājas lapa). • Katra mācību gada sākumā 1. kursa studenti tiek iepazīstināti ar bibliotēku, tajā pieejamajiem informācijas resursiem un to izmantošanu. • Bibliotēkā ir pieejamas Datu Bāzes: HEIN-ONLINE, EBSCO, LNB Digitāla bibliotēka, Latvijas Vēstnesis, KODEKS un citi (sk. mājas lapa) • Bibliotēkā ir iespēja pēc pieprasījuma sagatavot literatūru atbilstoši kursa, bakalaura vai maģistra darba tēmai 			
Grāmatu fonds (Rīga + filiāli)	Kopējais grāmatu, brošūru un žurnālu skaits (datēts 30.06.2018.g)			
	Eksemplāru skaits		Valoda	
	30605		latviešu valodā	
	4142		angļu valodā	
	88670		krievu valodā	
	Kopā: 123 417			
Fonda sadalījums Rīgā	Kopā:	Latviešu val.	Angļu val.	Krievu val.
	45 797	6877	2591	35842
Žurnālu un laikrakstu abonēšana	<p>Tiesību zinātne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jurista vārds 2. Administratīvā un kriminālā justīcija 3. Likums un taisnība 4. Балтийский юридический журнал 5. Международное уголовное право и международная юстиция 6. Международное публичное и частное право 7. Право. Журнал ВШЭ 8. Трудовое и социальное право 9. Уголовное право <p>Ekonomika:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bilance 2. Вопросы государственного и муниципального управления 3. Деньги и кредит 4. Маркетолог 5. Экономика образования 6. Экономический журнал ВШЭ <p>Psiholoģija, Sociālais darbs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sociālais darbs Latvijā 2. Вопросы психологии 3. Психологическая наука и образование 			

	<p>4. Психология. Журнал ВШЭ</p> <p>Interjers. Dizains.</p> <p>1. DEKO</p> <p>2. Latvijas arhitektūra</p> <p>3. Идеи вашего дома</p> <p>Citi:</p> <p>1. Вопросы образования</p> <p>2. Научные и технические библиотеки</p> <p>3. Языкознание. Вестник МГУ</p> <p>Avīzes:</p> <p>1. Diena</p> <p>2. Вести сегодня</p>	
BSA bibliotēkas datu bāzes		Apraksts
		<p>EBSCO – daudznozaru datu bāze, kas sastāv no vairākām pilntekstu un apskatu datu bāzēm humanitārās, sociālajās un eksaktajās zinātnēs: Academic Search Complete, Business Source Complete, ERIC, Health Source - Consumer Edition, Health Source: Nursing/Academic Edition, Library, Information Science & Technology Abstracts, MasterFILE Premier, MEDLINE, Newspaper Source, Regional Business News.</p> <p>EBSCO ir pašlaik populārākā un visvairāk izmantotā ārzemju datu bāze.</p>
	HeinOnline + FILR (ENG)	<p>Ārzemju starptautisko tiesību avotu datu bāze iekļauj nozīmīgākās publikācijas starptautiskajās tiesībās, aptverot prominentas starptautisko tiesību gadagrāmatas no visas pasaules, tāpat Amerikas Starptautisko tiesību asociācijas un Hāgas Starptautiskās tiesas, kā arī citu respektablu institūciju publikācijas.</p>
Latvijas Vēstnesis (LV) www.vestnesis .lv		<p>Latvijas Vēstnesis – LR oficiālā laikraksta “Latvijas Vēstnesis” tiešsaistes versija, kurā iespējams meklēt informāciju arhīvā no 1993. gada. Pieejami laikrakstā “Latvijas Vēstnesis” un tā pielikumos publicēto likumdošanas aktu un rakstu pilnie teksti.</p> <p>Laikraksta “Latvijas Vēstnesis” elektroniskā versija</p>

	Letonika (LV)	Letonika – Interneta serviss, kurā vienuviet apkopoti nozīmīgākie uzziņu un enciklopēdiskie resursi par Latviju latviešu valodā. Letonika ietver Latvijas Enciklopēdisko vārdnīcu, Terminu vārdnīcu, tulkojošās un skaidrojošās datorvārdnīcas, datorenciklopēdiju “Latvijas vēsture” un indeksētu Interneta lappušu katalogu.
	Latvijas Nacionālā bibliotēka. Digitālā bibliotēkā	Latvijas Nacionālās digitālās bibliotēkas mērķis ir nodrošināt Latvijas Nacionālās bibliotēkas un citu atmiņas institūciju krājumu digitalizāciju, padarot tos pieejamus internetā. Šobrīd digitālajā bibliotēkā atrodamas digitalizētu laikrakstu, attēlu, karšu, grāmatu, nošu un skaņu ierakstu kolekcijas.
	Lursoft (LV)	Lursoft laikrakstu bibliotēka ir apjomīgs Latvijas laikrakstu publikāciju un ziņu aģentūras BNS krājums Internetā, kas ik dienas tiek papildināts ar tūkstošiem jaunu publikāciju no laikrakstu jaunākajiem numuriem. Pieejami vairāk kā 40 Latvijā publicētie izdevumi. Apkopoto pilnteksta publikāciju skaits – vairāk 3 miljoni vienību.
	NAIS (LV)	Normatīvie akti pa tematiem no NAIS datu bāzes. Pieejamas tikai BSA bibliotēkā.
	Кодекс (RUS)	Latvijas normatīvie akti pa tematiem no Кодекс datu bāzes, krievu valodā. Pieejamas tikai BSA bibliotēkā.
	RUBRICON (RUS)	RUBRICON – universāla uzziņu izdevumu pilntekstu datu bāze, kurā veiksmīgi apvienota meklēšana vairāk nekā 60 nozīmīgākajās Krievijas enciklopēdijās, vārdnīcās, rokasgrāmatās un saistītajos Interneta resursos.
	УИС РОССИЯ (RUS)	Datu bāze pētījumiem un izglītībai ekonomikas, vadības, socioloģijas, filozofijas, politoloģijas, lingvistikas, starptautisko attiecību un citu humanitāro zinātņu jomā. Informācijas avotu skaits nepārtraukti pieaug.
	Интегрум (RUS)	Krievu invormatīvi-analitiska aģentūra, darbojas no 1996. gada. Aģentūras mērķis – sniegt uzņēmumiem, valsts iestādēm un pētnieciskiem organizācijām nepieciešamo informāciju. Mediabanka «Интегрума» satur vairāk nekā 500 000 000 digitalizētus materiālus no 10 000 avotiem: federālie un reģionālie izdevumi, radiostacijas, TV kanāli, web lapas, bibliotēkas un datu bāzes.

Bibliotēkas metodisko vadību īsteno:

- Latvijas Nacionālā bibliotēka (sistematizācija un fondu kataloga sadalīšana pēc Latvijas UDK sistēmas);
- LU Akadēmiskā bibliotēka;

- LU Zinātniskā bibliotēka;
- Eiropas Savienības informācijas aģentūras bibliotēka (ESIA).

Bibliotēkas informācijas darbs:

- Grāmatu fonda tematiskais katalogs;
- Elektroniskais tematiskais katalogs;
- Katalogs E-biblio – 170 nosaukumi;
- Katalogs CD-biblio – 97 nosaukumi;
- Grāmatu saraksts angļu valodā: Eiropas Savienība /politika, tiesību zinātne, ekonomika/ – 38 nos.; psiholoģija – 183 nos.; PR, masu komunikācijas socioloģija – 15 nos.; tiesību zinātne – 32 nos.; ekonomika – 169 nos.;
- Eiropas Savienības informācijas centrs – (sk. mājas lapa www.bsa.edu.lv);
- Krievu centrs – (sk. mājas lapa www.bsa.edu.lv);
- Vācu informācijas centrs – (sk. mājas lapa www.bsa.edu.lv);
- Maģistra darbu katalogs – (sk. mājas lapa www.bsa.edu.lv);
- Elektroniskais katalogs – Internet – www.bsa.edu.lv/biblio/;
- Periodisko izdevumu katalogs;
- Jaunie grāmatu fonda bibliogrāfiskie saraksti visās zinātnes nozarēs (sk. mājas lapa www.bsa.edu.lv);
- Diferencēts informatīvais darbs ar rektoru, studiju programmas direktoru un docētājiem;
- Mediatēka;
- Mājas lapa BSA Internet: www.bsa.edu.lv ; (LV; ENG; RUS)
- Datu bāzes.

Bibliotēkas lasītāju apkalpošanas organizācija:

- BSA grāmatu fonds atrodas lasītavas Lomonosova ielā 1/4, Rīga un Filiālbibliotēkas, kuras atrodas atbilstoši filiāles adresiem.
- Visas bibliotēkas darba laiks ir piemērots gan pilna, gan nepilna laika studentiem;

Datu bāzes

Sekmīgu studiju procesa gaitu veicina plaša zinātniskā bibliotēka, kura regulāri tiek papildināta jaunāko literatūru.

Baltijas Starptautiskās akadēmijas telpu nodrošinājums

Kopumā CBS BMA apvieno 8 bibliotēkas

Materiāli tehniskā bāze

Baltijas Starptautiskās akadēmijas datorsistēmas apraksts, 2019. g.	
Nosaukums	Rīga
Studentiem	172
Administrācijai	83
Zinātniskajiem pētījumiem	
Printeri, MFP	63
Tīkla aprīkojums	43
Multimediju projektori, TV	44
Cits aprīkojums	128

Baltijas Starptautiskās akadēmijas datorsistēmas apraksts

NOSAUKUMS	KOPĀ	Rīga	Daugavpils	Jēkabpils	Jelgava	Liepāja	Rēzekne	Smiltene	Ventspils
Datori (kopā)		255							
- studentiem		172							
- administrācijai		112							
Printeri, MFP		63							
Skaneri									
Tīkla aprīkojums		43							
Multimediju projektori, televizori		44							
Cits aprīkojums		128							

Izmantojamo programmu nodrošinājums visās filiālēs:

Operacionālas sistēmas: Microsoft Windows pro 7/8/10.

Ofisa programmas: Microsoft Office 2013/2016, Microsoft Office Viewers with Compatibility Pack, OpenOffice, Acrobat Reader DC, DJView, Cognitive Technologies Cunei Form, CD Burner XP , 7zip, Mozilla Thunderbird, Skype.

Brouzeri: Mozilla FireFox, Opera, Google Chrome.

Multimediju pielikumi: VLC, Flash Player.

Grafiskie pielikumi: Microsoft Paint, Gimp, Inkscape.

Citas programmas: KAV 7, Java RE u.c.

Papildus izmantojamais programmas nodrošinājums Daugavpilī:

Operacionālas sistēmas: MacOS

Brouzeri: Safari.

Grafiskie pielikumi: Adobe Creative Suite, Corel DRAW.

Papildus izmantojamais programmas nodrošinājums Rīgā: Operacionālas sistēmas: Windows 8/10/Server 2003/Server2008, Unix FreeBSD, CentOS, MacOS

Ofisa programmas: Abbyy FineReader.

Brouzeri: Safari.

Grafiskie pielikumi: Adobe Creative Suite, Corel DRAW, Macromedia Studio, Final Cut, Adobe Premiere.

Pielikumi projektēšanai: Autodesk 3DMAX, Autodesk AutoCAD.

Citas programmas: Audacity, NVU, Tilde Jumis, Trados, Amadeus, iScala, Parallel Desktop, FoxPro, Virtual PC, GNU C++ compiler, Lazarus, Polinom, Octave.

8. Zinātniskās pētniecības (radošās darbības) īstenošana studiju virziena ietvaros, tai skaitā pētniecības institucionālā organizācija, studiju virziena īstenošanā iesaistītā akadēmiskā personāla pētnieciskā (radošā) darbība, studējošo iesaistīšana pētniecības (radošajos) projektos, kā arī dalība starptautiskajos projektos, Latvijas Zinātnes padomes un citu institūciju finansētajos projektos pārskata periodā

Studiju kursu bloki	Pasniedzēju pētnieciskais un projektu darbs
Vispārīzglītojošie studiju kursi tiesību, ekonomikas, biznesa, projektu, IT-tehnoloģiju sfērā	viesdoc. V. Kačana, doc. J. Timoščenko, pētn. Y. Popovas projekti
Vispārīzglītojošie studiju kursi psiholoģijas sfērā	asoc. prof. O. Ņikiforova pētījumi
Dzimtās valodas apgūšana	viesprof. A. Vulānes, doc. E. Arhangeļskas, doc. L. Ignatjevas pētījumi un projekti
Svešvalodu apgūšana: angļu, vācu, krievu, latviešu (valsts valodas)	doc. Ž. Bormanē, lekt. O. Romanovas, doc. N. Sotikovas, doc. E. Arhangeļskas un doc. L. Ignatjevas pētījumi un projekti
Tulkošanas apgūšana	doc. Ž. Bormanē, lekt. O. Romanovas, lekt. Ž. Daraganes un lekt. D. Šostakas pētījumi, pasniedzēju profesionālie tulkojumi

Pasniedzēju dalība starptautiskajās zinātniskajās konferencēs, kā arī publikāciju sarakstu sk. Pielikumā Nr.22.

8. tabula. Akadēmiskā personāla zinātniskā darba rezultāti

Pētnieciskā darbība	Dalība projektos	Dalība konferencēs	Publikācijas skaits
---------------------	------------------	--------------------	---------------------

2018.g.-2019.g.	Starptautiskie projekti – 2	17	20
	Latviešu valodas aģentūras projekti – 1		
	BSA – 4		

Zinātnisko konferenču un semināru organizēšana

Programma „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” ir 21. Starptautiskās Zinātniskās konferences „*Rusistika un mūsdienas*” līdzorganizators sadarbībā ar Žešuvas universitāti (Polija), A. Hercena vārdā nosaukto Valsts Pedagoģisko universitāti (Krievija) un I. Mečņikova vārdā nosaukto Odesas Nacionālo universitāti (Ukraina). Konference tika rīkota 2018.gada 27.–29. septembrī A. Hercena vārdā nosauktajā Valsts Pedagoģiskajā universitātē (Sanktpēterburgā, Krievijā).

Programma „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” piedalās divos starptautiskos projektos:

1. ESF projektā Nr.8.3.1.1/16/I/002 “*Kompetenču pieeja mācību saturā*”. 15.01.2019. – 31.08.2019. (E.Arhangeļska)
2. *Enhancing Green Economy in 3 countries of Asia*, Grant agreement 598470-EPP-1-2018-DE-EPPKA2-CBHE-JP - ENV2

Programma „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” piedalās Latvijas projektos un BSA projektos.

No 2015. gada piedalās *Latviešu valodas aģentūras projektos*. 2019. gada 1. oktobrī, sadarbībā ar Latviešu valodas aģentūru, mūsu programma “Rakstveida un mutvārdu tulkošana” Baltijas Starptautiskajā akadēmijā organizēja viktorīnu „**Latvijas 100 gadi (1918–2018) Eiropas valodu tulkojumos**” mūsu programmas studentiem un Latvijas augstskolu humanitāro zinātņu studentiem. Virziena „Tulkošana” projekti, kuros strādā studenti:

„*Literārās valodas normu monitorings publiskajā runā*”

(vada doc. E. Arhangeļska un doc. L. Ignatjeva). Kopīgā Latvijas radio „Doma laukums” un programmas projekta ietvaros studenti seko, fiksē un analizē publiskās runas īpatnības.

„*No pētījumiem līdz augstas kvalitātes tulkojumiem*”

• *Studentu regulāra līdzdalība tulkošanas konkursos.*

Katru gadu BSA līdz ar 12 citām augstākās izglītības iestādēm piedalās tulkošanas konkursā, kuru organizē „Skrivanek Baltic”. SIA "Skrivanek Baltic" – 2018. gada novembrī un decembrī veicu studentu atlasībai konkursa pirmajā kārtā, organizēju studentu dalību konkursā “Labākais jaunais tulkotājs 2018”, veicu pirmās kārtas darbu vērtēšanu un labāko studentu izvirzīšanu otrajai kārtai. Pagājušajā gadā Skrivaneck konkursā “Labākais jaunais tulkotājs 2018” pirmajā kārtā piedalījās 9 studenti, otrajā – 5, un uz trešo kārtu tika izvirzīti 3 studenti. Rezultāti (8. decembrī.): Atzinības rakstus par

piedalīšanos saņēma Elīna Dergača, Evija Melece. Godalgota otrā vieta – Daigai Otei, ar iespēju iziet praksi starptautiskajā valodu uzņēmumā Skrivanek Baltic.

Šis studentu un pasniedzēju kopīgais radošais darbs pakāpeniski ir pāraudzis „Tulkojumu kvalitātes laboratorijā”. Šīs laboratorijas izveidošanu ierosināja sinhronās tulkošanas speciāliste I. Ivančikova. Kopš 2015./2016. ak. g. laboratorijas vadītāja ir Ž. Daragane.

- ***Studentu regulāra līdzdalība konferencēs un semināros.***

2019. gada 17.-18. maijā Baltijas Starptautiskajā akadēmijā noritēja IX Starptautiskā jauno pētnieku un studentu zinātniski praktiskā konference **“Izaicinājumu un iespēju laiks: problēmas, risinājumi, perspektīvas”** (Baltijas Starptautiskā Akadēmija, Akadēmija STING (Čehija), Sanktpēterburgas Valsts ekonomiskā universitāte (Krievija), Starptautiskā Universitāte „MITSO” (Baltkrievija), Grāmatvedības un finanšu koledža (Latvija), Ukrainas nacionālās bankas Banku universitāte (Ukraina), Šauļu Universitāte (Lietuva). „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” grupas darbu organizēja un nodrošināja programmas prof. Larisa Ignatjeva. Programmas studentes Aleksandra Ananžina, Ksenija Kirilova un Natalja Viļuma piedalījās konferencē ar referātiem *sekcijā “Tulkošanas daudzpusība: stilistiskie, pragmatiskie un sociokultūras aspekti”*.

Seminārā „Tulkotāja darbs: no datiem līdz valodai” (2018. gada 9. Novembri) piedalījās lekt. Dace Šostaka, studenti Daiga Ote, Evija Dergača. Semināra rīkotājs: Eiropas Komisijas Tulkošanas ģenerāldirektorāts.

4. ziemas lasījumi "Tulkotāja meklējumi un atradumi"(18.12.18) (piedalījās Jūlija Petruka, Sabīne Furmanova, Jelena Stolbovaya). Rīga, LTTB.

Seminārs “Sodīt ar nāvi nedrīkst - apžēlot! Par punktuāciju un ne tikai” (13.05.19). Seminārs par sarežģītākiem gramatikas un interpunkcijas jautājumiem krievu valodā. Organizēja LTTB. Semināru vadīja Latvijas Universitātes docente Nadežda Kopoloveca. Piedalījās Deniss Gamezo, Ksenija Kirilova, Aleksandra Ananžina, Dmitrijs Sungaila.

5. pētnieku un studentu konference „Aktuāli jautājumi tulkojumzinātnē” (17.05.19). Ar savu prakses iziešanas pieredzi dalījās studentes Sabīne Furmanova un Jelena Stolbovaya.

Brīvprātīgais darbs kā sociālās kompetences un līdzdalības kompetences attīstīšana

- Bērnu un jauniešu starptautiskā biedrība „Eventus” (www.eventus-riga.eu) ar Borisa un Ināras Teterevu fonda atbalstu regulāri organizē Bērnu baleta pasaku festivālu. Kā arī iepriekšējos gados, XV Bērnu un jauniešu starptautiskajā horeogrāfijas konkursā „Rīgas pavasaris 2019” (2019. g. 24. – 29. aprīlī) brīvprātīgi strādāja mūsu studenti, kuri piedalās kā tulkotāji un palīgi. Šajā darbā tiek iesaistīti arī Erasmus programmas studenti. Administrācija izteica viņiem pateicību par „augstu profesionālismu, precizitāti un punktualitāti, iniciatīvātī, radošu un atbildīgu pieeju un mīlestību pret bērniem”.
- Programmas studenti izmanto iespēju praktizēt mutvārdu tulkošanas iespēju konferenču laikā (čukstus tulkošana un konsekutīvā tulkošana) un pasniedzēju vizīšu laikā ERASMUS programmas ietvaros, piemēram, Regina Garcimartin - PhD, professor of Procedural Law at the University of Zaragoza (13-14.05.2019) lekcijas tulkošana. Studente Natalja Viļuma (2. kurss) saņēma pateicību no programmas “Sociālā labklājība” vadītājas Andras Mites par tulkošanu konferencē.

- Natalja Viļuma (2. kurss) kā brīvprātīgo darbu izpildītāja filmas tulkojumu biedrībai “Dzīves kvalitātes studijas “FunA” jauniešu kapacitātes projekta “Up!” ietvaros (2019.gads).
<https://www.youtube.com/watch?v=xhfL1Op3xpc&feature=youtu.be>
- Studenta brīvprātīgais darbs – aktīvas dzīves pozīcijas apliecinājums, un tā var izpausties ne tikai tulkošanā. Deniss Gamezo (2. kurss) vācu valodas pilnveidošanai 2019. gada jūlijā un augustā strādāja fermā netālu no Minhēnes un arī palīdzēja organizēt un vadīt pasākumus vietējiem bērniem.
- Studenti strādā ar organizācijām, kurām ir nepieciešama brīvprātīgo tulku palīdzība (ar organizācijām bērniem un pieaugušajiem ar īpašām vajadzībām, dzīvnieku patversmēm), tai skaitā veic rakstiskus tulkojumus mājas lapai www.vigor.lv D.Šostakas un Ž.Daraganes vadībā, sabiedrība Vigor izteica pateicību par mājas lapas materiālu tulkošanu angļu valodā (http://www.vigor.lv/?page_id=113).

9. Informācija par ārējiem sakariem

9.1. sadarbība ar darba devējiem, profesionālajām organizācijām Latvijā un ārvalstīs

Sadarbība ar darba devējiem, profesionālajām organizācijām Latvijā

- **Sadarbība ar darba devējiem** tiek realizēta, pateicoties profesionālajām praksēm. Turklāt tiek veikts regulārs tulkošanas pakalpojumu tirgus monitorings. Programma saņem darba devēju konsultācijas dažādu tulkošanas programmu izmantošanas jautājumos (*Tilde, SDI MEDIA Latvia, Key to Languages*).

Sakarā ar studentu skaita samazināšanu Programmas padome nolēma no 2018./2019. mācību gada visu studentu praksi organizēti vadīt divos tulkošanas birojos, kur viņiem sniedz pilnvērtīgu profesionālu palīdzību – tie ir SDI Media Latvija un SIA *Key to Languages*. Bet šis lēmums netraucē studentu vēlmei iziet praksi arī citās organizācijās. Piemēram, 4. kursa studente Evija Melece veiksmīgi izeja tulkošanas praksi, saistītu ar latviešu valodu, Polijā, kompānijā VocaApp.

„Tulkošanas” virziena realizēšanā obligāta prasība ir piesaistīt darba devēju bakalaura darbu recenzēšanai un darbam aizstāvēšanas komisijā (*LTTB, Tilde, SDI Media Latvia*).

Kopš 2015. gada mūsu studenti piedalās *Skrivanek* ikgadējā konkursā (<http://www.skrivanek.com/en/>).

- Plaukstošā sadarbība ir izveidojusies ar *Latvijas Tulku un Tulkotāju Biedrību* (Helena Gizeleza), kuras biedres ir Ž.Daragane un D.Šostaka. Visa gada laikā pasniedzējas Ž. Daragane un D. Šostaka kopā ar studentiem piedalījās LTTB tīklošanās pasākumos.
 - 4. ziemas lasījumi "Tulkotāja meklējumi un atradumi" (18.12.18) (Jūlija Petruka, Sabīne Furmanova, Jeļena Stolbovaja)
 - Seminārs "Sodīt ar nāvi nedrīkst - apžēlot! Par punktuāciju un ne tikai" (13.05.19)
 - Seminārs par sarežģītākiem gramatikas un interpunkcijas jautājumiem krievu valodā. Semināru vadīja Latvijas Universitātes docente Nadežda Kopoloveca. Piedalījās Deniss Gamezo, Ksenija Kirilova, Aleksandra Ananjina, Dmitrijs Sungaila.
 - 5. pētnieku un studentu konference „Aktuāli jautājumi tulkojumzinātnē” (17.05.19)
- *2018./2019. akadēmiskajā gadā* – programmas pasniedzēji apmeklēja un mudina mūsu programmas studentus apmeklēt tulku un tulkotāju profesionālajai izaugsmei veltītos

pasākumus; šādā veidā gūstot aktuālu informāciju saistībā ar faktisko darba tirgu un prasībām darbiniekiem.

- Turpinās sadarbība ar **Latviešu valodas aģentūru**.
-Nosaukums: Eiropas Valodu diena 2018 un Starptautiskā tulku un tulkotāju diena Tika organizēta viktorīna (veltīta tēmai “Latvijas 100 gadi Eiropas valodu tulkojumos (1918.-2018.)”). Šis pasākums bija iekļauts Latviešu valodas aģentūras Eiropas Valodu dienas pasākumu oficiālajā sarakstā. Šajā pasākumā piedalījās Baltijas Starptautiskās akadēmijas studenti un absolventi. Bija divas komandas: studentu un absolventu, kā arī bija iesaistīti ERASMUS studenti ar prezentācijām, kurās tika salīdzinātas Latvija un viņu dzimtās valstis. 2018. gada 1.oktobrī, Rīga, Baltijas Starptautiskā akadēmija
-Nosaukums: Latviešu valodas aģentūras ikmēneša sarunu cikls „Par valodu – tas ir interesanti?!”. Tikšanās ar valodniekiem, diskusijas par valodas un valodnieka lomu un vietu sabiedrībā.
Sarunu tēmas: valodas vēsture, sociolingvistika, datorlingvistika, onomastika, fonētika, gramatika, valodas kultūra.
Klausītāji: Dace Šostaka, Žanna Daragane, Evija Melece, Jūlija Petruka, Sabīne Furmanova.
Datums, lektori: 21. augusts – Dace Markus, Anna Vulāne; 27. septembris – Ilze Rūmniece, Jānis Sīlis; 25. oktobris – Laimute Balode, Edmunds Trumpa
- D.Šostaka, kā iepriekšējos gados, tā arī 2017./2018. akadēmiskajā gadā. *Dalība* Latvijas Zinātņu akadēmijas ITTEA (Informācijas tehnoloģijas, telekomunikācijas un elektronikas) terminoloģijas apakškomisijas sēdēs. Rīga, Latvija; *Dalība* Latvijas Zinātņu akadēmijas terminoloģijas komisijas sēdēs. Rīga, Latvija. *Dalība* Latvijas Zinātņu akadēmijas terminoloģijas komisijas sēdēs. Rīga, Latvija.
- Doc. E.Arhangeļska, kurai ir IZM Valsts izglītības satura centra ārštata metodiķa statuss, veic centralizētā eksāmena krievu valodā kā svešvalodā satura ekspertīzi.
- Profesionāla saskarsme ar kolēģiem no **pasniedzēju asociācijām** un kopīgie pasākumi arī ir ļoti svarīgi programmai. Doc. Ž.Bormane ir *Latvijas Vācu valodas skolotāju asociācijas, Latvijas Ģermānistu apvienības biedre*. Doc. E.Arhangeļska un doc. L. Ignatjeva ir Latvijas krievu valodas un literatūras pasniedzēju asociācijas (**LKVLPA**). Lai popularizētu multilingvismu tulka profesijā – svešvalodu olimpiāžu, tulkojumu konkursu, diskusiju, skolotāju sagatavošanas svešvalodu starptautiskajam eksāmenam ECL, skolnieku testēšanas un sertifikācijas organizēšana. L.Ignatjeva tika izvēlēta **LKVLPA** par Valdes locekli, <http://www.lapryal.org/contacts.php>), viņas darba pamatvirziens ir organizēt vecāko klašu skolēnu un studentu diskusijas divreiz gadā.
- Sadarbība ar *Latvijas Nacionālo slāvistu komiteju*: 2014.gadā E.Arhangeļska, L.Ignatjeva, Ž.Bormane tika izvēlēti par komitejas locekļiem.
- Ar *Latvijas radio-4* programmu **Doma laukums**: tiek gatavots latviešu un krievu valodas kultūras popularizācijas projekts, to vada doc. E. Arhangeļska, doc. L. Ignatjeva. Šis jaunais projekts ir ilggadējās sadarbības turpinājums, kopā ar 3. un 4. kursu studentiem tika veikts mutvārdu publiskās runas monitorings, kā tiek ievērotas literārās valodas normas šajās pārraidēs. Sadarbībā ar *Latvijas radio-4* studenti apgūst mācību disciplīnu „Runas tehnika” (3.kurss, doc. L. Ignatjeva), kuras mērķis ir profesionālā standarta „Tulks” prasību izpildīšana, proti, dikcijas attīstīšana un prasme skaidri un saprotami izteikt un formulēt savas domas. No 2013. gada studenti šī kursa ieskaiti kārtos *Latvijas radio-4* studijā. 2018. g. 29. martā pēc vadības lūguma tika aizvadīts ne tikai seminārs, bet arī eksāmens rediģēšanā un runas kultūrā žurnālistiem.

- Ar *Rīgas izglītības un informatīvi metodisko centru (RIMC)* un ar *LR IZM VISC* skolotāju kvalifikācijas paaugstināšanas un mācību literatūras recenzēšanas jomā. Šāda pieredze jau ir: doc. E. Arhangeļska un doc. L. Ignatjeva ir ārpusštata metodiķes LR IZM ISEC un veiksmīgi sadarbojas projektu ietvaros.
- Ar *Valsts izglītības satura centru (VISC)*: skolēnu svešvalodu zināšanu testēšanas jautājumi, tai skaitā angļu un krievu valodas kā svešvalodas testēšana ECL centrā. Sadarbības rezultātā tika atzīta starptautiskā ECL sertifikāta atbilstība centralizēto eksāmenu prasībām attiecīgajās valodās.
Doc. E. Arhangeļska pagājušajā mācību gadā pabeidza darba otro posmu IZM Valsts izglītības satura centra un Eiropas Sociālā fonda projektā “Kompetenču pieejā balstīta vispārējās izglītības satura aprobācija un ieviešana”. Darba grupa „Krievu valodas (svešvalodas)”. 09.01.2018. – 31.08.2019.
- Ar *izdevniecības „Retorika” filiāli Vācijā (www.retorika.de)*: reklāmas materiālu (interneta vietnes, reklāmas prospekti) tulkošana. Bez šādas pastāvīgas sadarbības pagājušajā mācību gadā doc. E. Arhangeļska kopīgi ar izdevniecību “Retorika A” kā orgkomitejas priekšsēdētāja piedalījās metodiskā seminārā “Jaunas tehnoloģijas krievu valodas kā svešvalodas pasniegšanā”, kurš norisinājās 2018. gada 19.-20. oktobrī Rīgā, organizēšanā un vadīšanā.
- **Programmai ir iespējas sadarboties ar ārzemju organizācijām:**
 - Sadarbība ar *Eiropas Konsorciju ECL* svešvalodu apgūšanas līmeņu sertifikācijas jomā: angļu, vācu, spāņu un krievu valodu konsultācijas un eksāmenu pieņemšana (L.Ignatjeva, D.Šostaka, J.Rastorgujeva, A.Zhuchenko, E.Arhangeļska, Ž.Daragane).
 - Sadarbība ar Diseldorfas Starpkultūru Komunikācijas institūtu (Ž. Bormane apmeklēja tālākizglītības kursu šajā institūtā).
 - Sadarbība ar Universidade Autónoma de Lisboa, Lisbon, Portugal
Ana Sofia Saldanha: Professional translator, Associate Board Member of the IMA (International Mentoring Association), Member of the Advisory Board and of the Technical Committee of Teaching & Education Research Association (TERA), Lecturer in Translation in Universidade Autónoma de Lisboa, Lisbon, Portugal and Associate Board Member of APTRAD.
Ana-Sofija Saldanha vadīja brīvprātīgas lekcijas:
Tips for Translators: How to Write CV;
Tips for Translators: Useful Resources and Associations
Introduction into SDL TRADOS STUDIO
 - Turpinās sadarbība ar Krievijas pazīstamajiem tulkotājiem:

Studentu profesionālās sagatavošanas iespēju paplašināšanai virziens “Tulkošana” uzsāk sadarbību ar Krievijas pazīstamajiem tulkotājiem. Šī darba rezultāts bija pateicība mūsu studentiem no pazīstamās Krievijas tulkotājas Olgas Varšaveras (Maskava), angļu prozas, dzejas un dramaturģijas tulkotājas, prēmijas “Meistars 2015” laureātes (nominācija: Bērnu literatūra), divkārtējas Newbery medaļas un DiCamillo prēmijas laureātes, Krievu PEN-centra un ģildes “Literārās tulkošanas meistari” locekles, ARCADIA teātra literārās daļas vadītājas (Maskava, Krievija), ģildes „Literārās tulkošanas meistari” locekles. 2017.-2018. m.g. studenti aktīvi strādāja vairākās viņas meistarklasēs, veltītās Roalda Dāla pasakas “Billi

un knopi” tulkošanai. Pasaka O. Varšaveras tulkojumā ar pateicību BSA studentiem ievadā izdota 2019. gadā. (Рольд Даль: Билли и кнопки. ISBN: 978-5-91759-657-0).

- BSA ir **Erasmus harta**, kas sekmējusi vairāk nekā 140 sadarbības līgumu parakstīšanu ar vairākām augstākās izglītības iestādēm Eiropas Savienībā un Turcijā (Erasmus partneri: <http://www.bsa.edu.lv/student/erasmus.html>). Piedalīšanos ERASMUS programmā dod iespēju iepazīties ar jaunām pieejām izglītībai, paplašināt zināšanas par papildu disciplinām humanitārā un sociālā virzienā, kas trūkst akadēmijā. Veic savu darbību valstīs, kuras pārstāv viesu docētājs vai ārzemju students. Savukārt, studentiem šī sadarbība palīdz attīstīt komunikācijas iemaļas un sniedz pieredzi darbībai multikultūru komandās. Apmaiņas programmas pievilcība ir saistīta ar spēju uzlabot valodas (angļu, spāņu, franču, itāļu). Studenti izmanto arī iespēju iegūt praktisko apmācību saskaņā ar ERASMUS programmu, kaut gan tulkošanas prakses izvēle ir ierobežota. Tā, tikai viena studente ieguva iespēju iziet praksi angļu-krievu-latviešu valodu tulkošanā Polijā (Evija Melece).
- **Ar kolēģiem no dažādām valstīm**, *Online International Linguistic Community biedriem*, kas meklē informāciju portālā <http://linguistlist.org>, kurā ir reģistrēta mūsu programma
- Arhangeļska, L. Ignatjeva tika iekļautas redkolēģijas *The International Journal of Global Ideas* (Kazahstāna) sastāvā: <http://icglobalidea.com/editorial-board/>.
- E.Arhangeļska un L.Ignatjeva ir *Starptautiskās daudzvalodības un starpkultūru komunikācijas metodiskās padomes* locekļi – (http://bilingual-online.net/index.php?option=com_content&view=article&id=727&Itemid=56&lang=de)
- Pateicoties J.Rastorgujevas iniciatīvai, no 2015./2016.ak.g. programma turpina sadarbību ar Sanktpēterburgas tulkošanas klubu (online-konferences un semināri), kā arī ar jaunajiem ukraiņu tulkotājiem (vad. Tatjana Struka).

9.2. augstskolas vai koledžas starptautiskās sadarbības un internacionalizācijas politika studiju virziena īstenošanas kontekstā, tās īstenošana un ietekme uz studiju un pētniecības procesu

Sadarbība ar Eiropas Savienības dalībvalstīm un Programmai ir sadarbības līgumi ar daudzām universitātēm. Galvenokārt šī sadarbība izskatās kā studentu un pasniedzēju apmaiņa Erasmus programmas ietvaros, taču ar dažām no universitātēm ir izveidojušās labas lietišķas attiecības, tāpēc daži studenti, kas var ne tikai uzlabot valodu zināšanas, bet arī saņemt profesionālās konsultācijas kursa un bakalaura darbu izstrādei, atgriežas studijām, lai izmantotu šīs iespējas atkārtoti.

ERASMUS programmas ietvaros:

- Programma ir piesaistījusi *Žešuvu un Silēzijas universitātes* (Polija), kuras gatavo krievu filologus un poļu-krievu valodas tulkotājus. Studenti no šīm universitātēm regulāri atbrauc uz studijām mūsu programmā. Pagājušajā gadā tām pievienojās Krakovas pedagoģiskā universitāte ar pirmās studentes Julia Sleziak atbraukšanu. Aktīvi izmanto iespēju atbraukt un vadīt nodarbības krievu valodā kā svešvalodā kolēģi no Žešuvu universitātes (dr. Maria Puk un dr. Anna Rudyk), kā arī no Silēzijas Universitātes mēs uzņēmām Austrumslāvu filoloģijas institūta darbiniekus: dr. Piotr J. Michałowski, no Banskas Bistricas universitātes dr. Štefan Dorčák (Slovākija). Pasniedzēji no vairākām

Turcijas universitātēm vada nodarbības pirmkārt angļu valodā un starpkultūru komunikācijā. Pagājušajā mācību gadā programma pieņēma 19 kolēģus no Polijas, Rumānijas, Slovākijas, Turcijas, pie tam tikai no Polijas atbrauca 11 pasniedzēji.

- Pēdējos gados programma ir piesaistījusi arī *dažu Turcijas universitāšu uzmanību*, piemēram, Sakarijas Universitāti. Pastāvīgie partneri bija Istanbul Aydin University un Istanbul Arel University. Šo universitāšu studenti ir ieinteresēti apgūt kā angļu, tā arī krievu valodu. 2018./2019. m.g. no 21 studenta, kuri atbrauca mācīties mūsu programmā, 11 cilvēki pārstāvēja Turcijas universitātes. Pirmo reizi ERASMUS programmas ietvaros atbrauca četri studenti no Bolu Abant Izzet Baysal University. Regulāri atbrauc arī pasniedzēji nodarbību angļu valodā un tulkošanas teorijā vadīšanai. Piemēram, 2018./2019. ak.g. no Sakarya University un Istanbul Aydin University. Pirmā prof. [Muzaffer Derya Nazlipinar Subasi](#) vizīte bija nostiprināta ar līguma parakstīšanu ar [Kutahya Dumlupinar University](#) un lekciju starpkultūru komunikācijā lasīšanu.
- Regulāri no Spānijas atbrauc studenti, kuri ir ieinteresēti gan angļu, gan krievu valodā. Tā, 2018./2019. ak.g. no Basku Zemes Universitātes atbrauca Laura Medina Moreno un Alba Azcona Magana, kuras apgūst tulkošanu, izmantojot krievu valodu. Pagājušajā mācību gadā mūsu programma izraisīja interesi arī divām studentēm no Itālijas, no SSML UNICOLLEGE (Giorgia Malatesta, Laura Lazzari).
- Sadarbība ar *Pēčas universitāti* (Ungārija) ir kļuvusi daudz plašāka, nekā to paredz ERASMUS programma. Partnerattiecības ar Pēčas universitāti ļāva atvērt BSA Svešvalodu apguves un ECL sertifikācijas centru. Turklāt 2012. g. mūsu programma un universitāte piedalījās kopīgajā zinātniski pētnieciskajam virzienam veltītajā projektā „Izglītība svešvalodā, tulkošana un starpkultūru komunikācija”.
 - Turpinās sadarbība ar *Lucian Blaga Universitāti* (Sibiu, Rumānija). Kopš 2013. gada programmas studenti piedalās organizētajā starptautiskajā studentu kolokvijā „The Lucian Blaga International Students’ Colloquium 6th (XXth) Edition”. Kolokvija mērķis ir Luciāna Blagas dzejas tulkošana un popularizēšana. Programmas lektore Olga Romanova ir starptautiskās zinātniskās komitejas un žūrijas locekle (25.-27.10.2018.g.).

Sadarbība ar rietumu un austrumu valstu mācību iestādēm divpusējo līgumu ietvaros

Polija

2008. g. tika parakstīti līgumi *ar Žešuvas universitāti*, I. Mečņikova vārdā nosaukto Odesas nacionālo universitāti (Ukraina) un A. Hercena vārdā nosaukto Valsts pedagoģisko universitāti (Sanktpēterburga, Krievija) par BSA iekļaušanu kopīgajā projektā – Starptautiska konference „Rusistika un mūsdienas”. No šī brīža doc. E. Arhangeļska ir konferences orgkomitejas pastāvīgs loceklis, kura 2018. gadā norisinājās A. Hercena vārdā nosauktajā Valsts pedagoģiskajā universitāte (Sanktpēterburga).

Tikpat aktīva ir sadarbība ar austrumu valstu partneriem:

Krievija

- Krievu valodas kā svešvalodas skolotāju kvalifikācijas paaugstināšanas kursi BSA vada arī speciālisti no *A. Puškina vārdā nosauktā Valsts Krievu Valodas institūta*. Regulāri BSA bibliotēkā notiekošie tīmekļsemināri, par krievu valodas kā svešvalodas pasniegšanas metodiku, ir pieprasīti ne tikai akadēmijas pasniedzēju vidū, bet ir populāri arī skolotāju

vidū, kuri vēlas paaugstināt savu kvalifikāciju. No 2016. gada kolēģi dod iespēju piedalīties vebināros, kuri ir veltīti krievu valodas kā svešvalodas pasniegšanas metodikas aktuālajām problēmām. Līdzīga kvalifikācijas paaugstināšanas forma turpinājās arī 2018./2019. m.g.

- Līgums ar *A.Hercena vārdā nosaukto Valsts pedagoģiskās universitāti* projekta „Rusistika un mūsdienas” ietvaros (kopš 2008.g.).

- **Ukraina:**

Līgums ar *I. Mečņikova vārdā nosaukto Odesas Nacionālo universitāti* projekta „Rusistika un mūsdienas” ietvaros (kopš 2008. g.).

9.3. studējošo un akadēmiskā personāla starptautiskās apmaiņas kvantitatīvie rādītāji

9.3.1. tabula. Ārzemju pasniedzēju lekcijas BSA virzienā „Tulkošana”

Mācību gads	Polija	Portugāle	Rumānija	Slovākija	Turcija
2018./2019.	11	1	2	2	4

9.3.2. tabula. Kopējais ārzemju studentu skaits

Mācību gads	Studējošo skaits, kas studējuši ārvalstīs apmaiņas programmu ietvaros (ERASMUS)	Ārzemju studējošo skaits programmā
2018./2019.	11	17

9.4. sadarbība ar Latvijas un ārvalstu augstskolām un koledžām, kuras īsteno līdzīgus studiju virzienus un līdzīgas studiju programmas, norādot, vai augstskolai vai koledžai ir sadarbība ar citām augstskolu vai koledžu bibliotēkām

Latvija:

- Latvijas Universitāte (Humanitāro zinātņu fakultāte):
LU pārstāve ir bakalaura darbu aizstāvēšanas komisijas priekšsēdētāja (A.Vedela).
H.Gizeleza kā LU pasniedzēja un LTTB Valdes locekle ir recenzente un bakalaura darbu aizstāvēšanas komisijas locekle.
- Ekonomikas un Kultūras augstskola (EKA) – tika nodibināti sakari ar EKA un kopā ar programmas pārstāvjiem tika izstrādātas starpaugstskolu tulkošanas programmu sadarbības studentu un pasniedzēju sadarbības vadlīnijas. Ekonomikas un Kultūras augstskola (EKA) – tika recenzēti EKA bakalaura darbi (D.Šostaka, Ž.Daragane).

Polija:

Visaktīvākās darba attiecības veidojas ar Polijas universitātēm. Kolēģi no Polijas atbrauca ar lekcijām ERASMUS programmas ietvaros. Tiek turpināta ražīga sadarbība ar Žešuvas un Silēzijas universitātēm, kurās mācās gan tulkotāji, gan arī krievu valodas skolotāji. Partnerattiecības nodibinātas ar Krakovas pedagoģisko universitāti, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła 2 (Lublina.).

Rumānija:

Turpinās sadarbība ar *Lucian Blaga Universitāti* (Sibiu, Rumānija). Kopš 2013. gada programmas lektore Olga Romanova piedalās organizētajā starptautiskajā studentu kolokvijā „The Lucian Blaga International Students’ Colloquium” starptautiskās zinātniskās komitejas darbā. Kolokvija mērķis ir Luciāna Blagas dzejas tulkošana un popularizēšana.

Lietuva:

Viļņas Universitātes Kauņas fakultātē. Zinātniskā žurnāla *Studies About Languages (Kaunas University of Technology)* (Kauņa, Lietuva) kā recenzente iekļauta Žanna Daragane.

Kazahstāna:

Ar Abaja Kazahijas nacionālo pedagoģisko universitāti uzsākta sadarbība programmas „Divi diplomu” ietvaros, un no 2016./2017. ak.gada Saltanat Baygazy un Askar Aydana kļuva par šī virziena pirmām studentēm. 2018./2019. ak.g. viņas pabeidza mācību plānu un sāka rakstīt bakalaura darbu un gatavoties aizstāvēšanai.

Krievija:

Turpinās sadarbība ar A. Hercena Sanktpēterburgas Valsts pedagoģisko universitāti projektā „Rusistika un mūsdienas”.

9.5. studiju programmas vai institūcijas starptautiskie sertifikāti, akreditācijas u. tml.

Programmai ir līgums ar konsorciju ECL Pēčas Universitātē (Ungārija) par eksāmenu pieņemšanu Eiropas Savienības starptautiskajiem angļu, vācu, spāņu un krievu valodu sertifikātiem. No 2015. gada Latvijas Republikas Ministru kabinets sertifikātu atzīst par ekvivalentu atbilstošajiem centralizētajiem eksāmeņiem (skatīt 3. punktu).

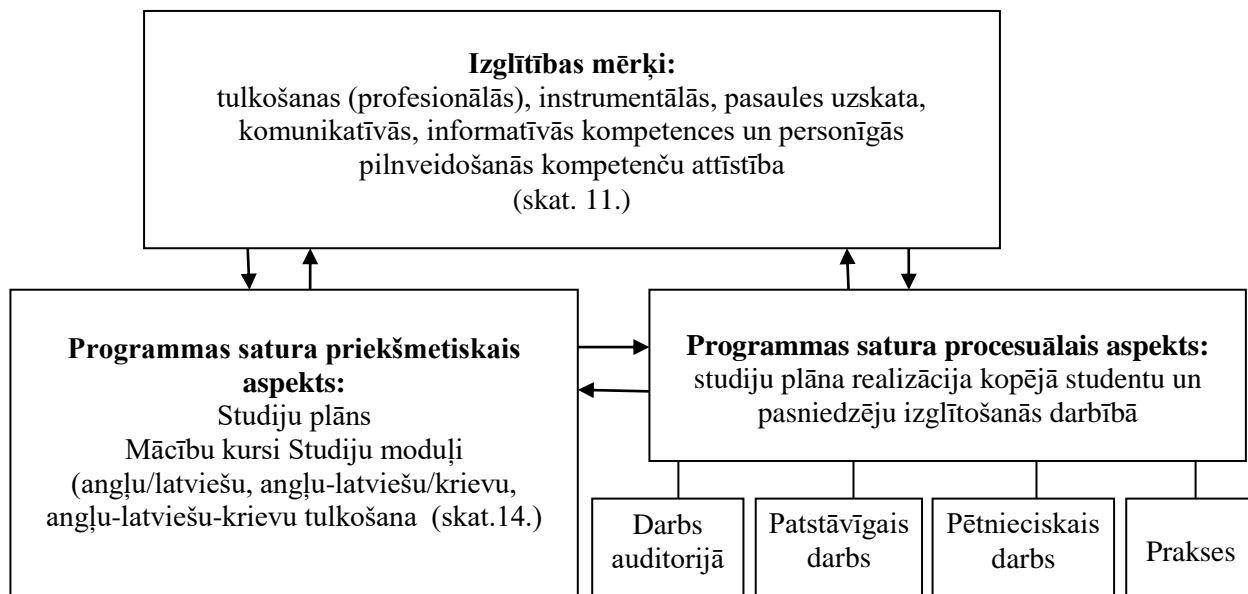
Studiju programma ir akreditēta, derīguma termiņš ir līdz 14.06.2019.

10. Kvalitātes nodrošinājums un garantijas:

10.1. ikgadēja studiju virziena un tam atbilstošo studiju programmu pozitīvo un negatīvo iezīmju, izmaiņu, attīstības iespēju un plānu apspriešana, iekšējās pašnovērtēšanas un kvalitātes pilnveidošanas sistēmas nepārtraukta darbība

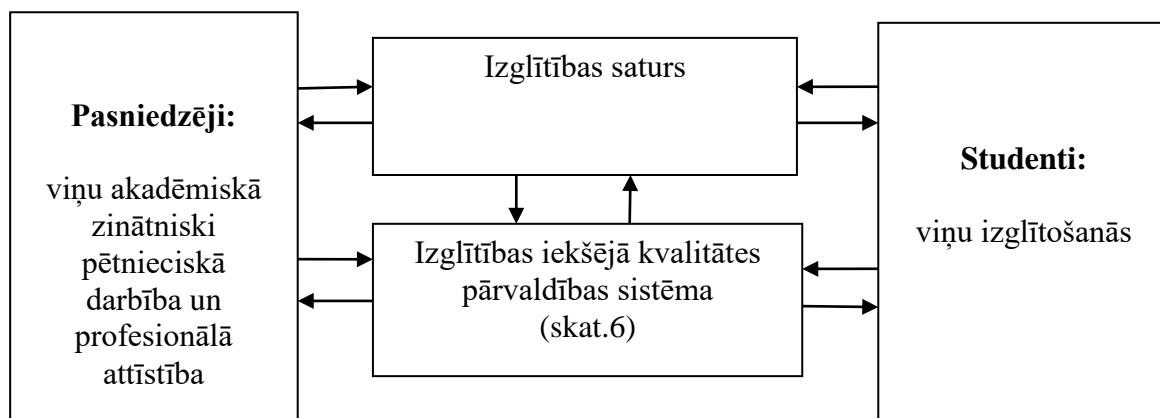
BSA studiju virziena „Tulkošana” kvalitātes nodrošināšanas sistēma ir veidota saskaņā ar Nolikumu par augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanu (iekšējā kvalitātes vadības sistēma). Apstiprināts BSA Senāta sēdē 2014.gada 12.decembrī (12.12.2014., protokols Nr. 96). <http://bsa.edu.lv/docs/2016/ssn.pdf>

Studiju virziens „Tulkošana” BSA ietver tikai vienu studiju programmu - „Rakstveida un mutvārdu tulkošana”. Tās satura struktūra parādīta 10.1.1. shēmā.

10.1.1. shēma. BSA studiju programmas „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” satura struktūra

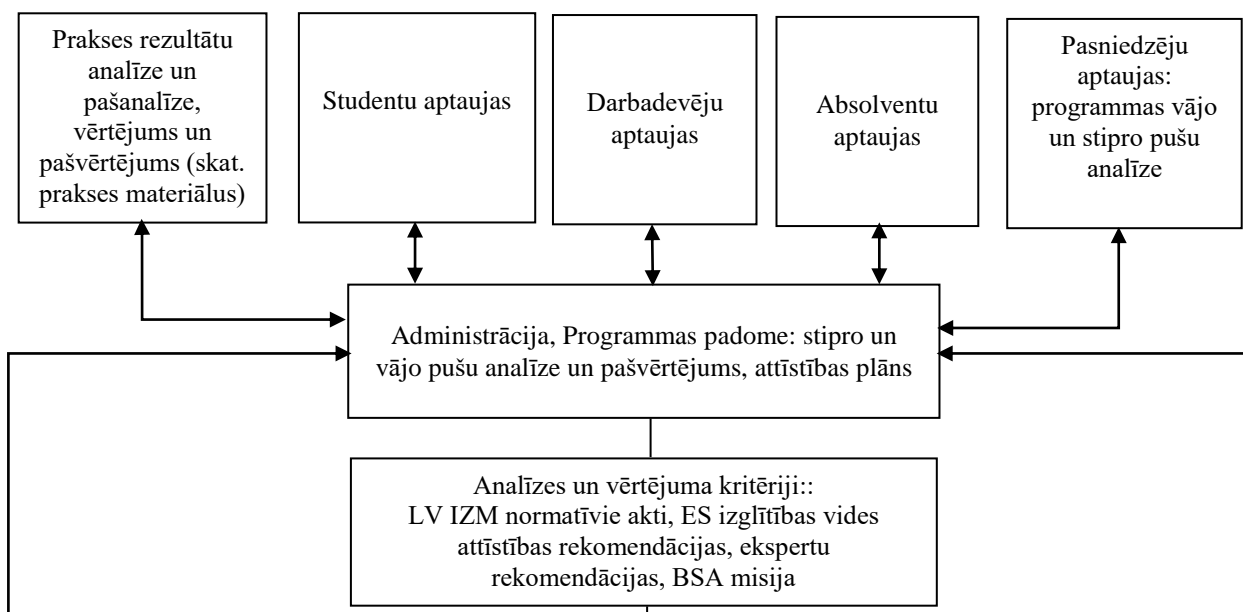
Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma ir vissvarīgākais komponents programmas organizēšanas struktūrā, kura ir parādīta 10.1.2. shēmā.

Shēma 10.1.2. Studiju programmas organizācijas struktūra

Ikgadēja studiju programmas „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” pozitīvo un negatīvo iezīmju, izmaiņu, attīstības iespēju un plānu apspriešana ir iekļauta iekšējās pašnovērtēšanas un kvalitātes pilnveidošanas sistēmā un atrodas nepārtrauktā darbībā.

Ikgadēja studiju programmas „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” iekšējā pašnovērtēšanas un kvalitātes pilnveidošanas sistēma parādīta 10.1.3. shēmā.

10.1.3. shēma. Iekšējā izglītības kvalitātes pārvaldības sistēma

Shēmā redzams, ka šī sistēma strādā nepārtrauktā režīmā. Bultiņas norāda savstarpējo saistību starp sistēmas pamata komponentiem. Ikgadējā pašvērtējumā tiek atspoguļota pozitīvo un negatīvo aspektu, attīstības iespēju un plānu izpēte.

Kvalitātes vadība notiek vairākos līmeņos:

1. programmas direktors, programmas padome un programmas akadēmiskais personāls,
2. starpprogrammu audits,
3. BSA metodiskā padome un vadība.

Kvalitātes nodrošināšanas sistēmas īstenošanai BSA studiju virziena „Tulkošana” pastāv sekojoši mehānismi:

- studējošo anketēšana un analīze;
- iekšējie kvalitātes auditi (procedūru un dokumentācijas);
- BSA ikgadējais pašnovērtējums;
- studiju programmu ikgadējais pašnovērtējums;
- pasniedzēju un darbinieku snieguma novērtēšana;
- ārējo akreditāciju novērtējums un analīze.

Starpprogrammu līmenī pēc Senāta vai BSA studiju virziena „Tulkošana” metodiskās padomes lēmuma var noteikt studiju programmas auditu, kurā iesaistās gan auditējamās, gan citu programmu akadēmiskais personāls. Studiju programmas iekšējā auditā tiek vērtēti:

- 1) studiju programmas vadības sistēmas efektivitāte: pašnovērtējuma ziņojuma informācija, kā arī analizēti iebildumi un priekšlikumi, kas saņemti un norādīts, cik no tiem īstenoti vai, ja nav īstenoti, analizēti cēloņi;
- 2) atgriezeniskās saites analīze: kāda ir studiju programmas vadības un akadēmiskā personāla pieejamība (pieņemšanas laiki, to atbilstība apmeklētāju skaitam, risināmo jautājumu loks, ieteikumi efektivitātes uzlabošanai, piemēram, par kompetenču sfēru sadali starp augstskolas administrāciju).
- 3) ar programmas īstenošanu saistītās dokumentācijas un faktu pārbaude: vai pārskata gada laikā arhīvam nodota normatīvajiem aktiem atbilstošā studiju programmas dokumentācija (tiek saņemts arhīva apstiprinājums), kā arī pārbaudīts, kā un cik ilgi tiek uzglabāti programmā studējošo referāti un kursa darbi.

Ja pašnovērtējuma ziņojumu analīzē vai BSA darbībā konstatētas ar izglītības kvalitātes jautājumiem saistītas būtiskas problēmas, dibinātāji un Senāts izveido darba grupu šo problēmu izpētei. Darba grupas sastāvu un tās darbības laiku nosaka atbilstoši risināmajai problēmai. Darba grupas iegūtie rezultāti tiek ņemti vērā BSA vadībai pieņemot lēmumus.

Akadēmijas līmenī kvalitātes jautājumi tiek risināti ar Studiju metodiskās padomes palīdzību, kas darbojas saskaņā ar Senāta apstiprināto Studiju metodiskās padomes nolikumu. Studiju metodiskās padomes mērķis ir uzlabot akadēmijā iegūtās izglītības kvalitāti, piedaloties akadēmijas stratēģijas izstrādē, kā arī studiju un ar tām saistīto organizatorisko jautājumu risināšanā.

BSA studiju virziena „Tulkošana” Studiju programmu metodiskās padomes (talak - SPMP) sastāvs ievēlēts BSA studiju virziena „Tulkošana” akadēmiska personāla sēdē 13.06.14. protokols Nr. 5/13.06.14, apstiprināts BSA Senāta sēdē Senāta sēdē 2014.gada 19.decembrī, protokols Nr.63.

Padomes uzdevumi ir:

- 1) izstrādāt un uzlabot studiju organizāciju;
- 2) risināt studiju metodoloģiskos un metodiskos jautājumus;
- 3) sniegt padomus akadēmijas vadībai racionālai un mērķtiecīgai intelektuālo un materiālo resursu izlietošanai;
- 4) pieņemt lēmumus ar studijām saistītos jautājumos, kuri nav Akadēmijas pārstāvības, vadības un lēmēj institūciju kompetencē.

Padomes sastāvu veido BSA studiju prorektors, studiju programmu direktori un filiāļu pārstāvji. Ex officio Padomes darbā var piedalīties BSA rektors un BSA dibinātāji. Būtisku ar studiju programmu īstenošanu saistītu jautājumu izlemšanā tiek uzaicināti piedalīties arī studējošo pārstāvji.

Atgriezeniskā saite ar studentiem. Studējošo viedoklis ir svarīgs izglītības kvalitātes nodrošināšanā. Informācija par kvalitāti un studējošo vērtējums tiek iegūts:

- 1) tiešā kontaktā ar studējošajiem nodarbībās un ārpusnodarbību saskarsmē;
- 2) katru semestri notiekošajās studējošo aptaujās, pēc kurām tiek noteikti docētāju reitingi un kurās studējošajiem ir iespēja brīvi izteikt savu viedokli par akadēmiju kopumā, studiju programmu, studiju infrastruktūru un katru docētāju, kas strādājis ar viņiem konkrētajā semestrī;
- 2) no studējošo pārstāvjiem akadēmijas lēmēj institūcijās;
- 3) ar Studentu pašpārvaldes starpniecību.

BSA studiju virziena „Tulkošana” īstenotas programmas ir profesionālās augstākās izglītības programmas, tādēļ īpaša nozīme ir regulārai sadarbībai dažādos līmeņos ar darba devējiem:

- 1) jaunas programmas izveidošanā, darba tirgus prasību noskaidrošanā un pieprasījuma izvērtēšanā;
- 2) studējošo prakšu organizēšanā.

BSA iepriekšējā pieredze ar prakses vietām tiek nodrošināta reāla atgriezeniskā saite, kas sniedz informāciju par trūkumiem praktikanta teorētiskajā sagatavotībā, ja tādi pastāv, kā arī ļauj kontrolēt programmas docētāju praktisko kompetenču līmeni un docējamo priekšmetu saturu, nepieciešamības gadījumā tos koriģējot, lai tajos tiktu iekļauti praksei svarīgi jautājumi:

1. darba devēju līdzdalība kvalifikācijas darbu, bakalaura un maģistra darbu aizstāvēšanas komisijās;
2. darba devēju pasūtīto projektu un kopējo projektu īstenošana.

Izšķirošā nozīme studiju programmas kvalitātes nodrošināšanā ir studiju programmas padomei, kas izvērtē iepriekšējā studiju gada pieredzi, plāno darbu nākošajam studiju gadam, seko studiju procesa un pētnieciskā darba integrācijai, kā arī veic stratēģisko studiju procesa plānošanu.

Kvalitātes kontrole un vadīšana notiek:

- uzņemot studentus ar pilnu vidējo izglītību un noteiktu intelekta attīstības līmeni;
- pieņemot darbā akadēmisko un pārējo personālu saskaņā ar prasībām par atbilstību amatam;
- semestra un sesijās laikā – kontrolējot studējošo zināšanas un prasmes;
- vērtējot un pilnveidojot studiju programmas pēc Metodiskās padomes ieteikumiem;
- vērtējot akadēmisko personālu pēc studiju darba rezultātiem un studentu novērtējumiem;
- vērtējot dažāda līmeņa BSA akadēmiskā personāla darba efektivitāti un kvalitātes pilnveidošanas uzdevumu izpildi.

Kvalitātes vērtēšanas divas galvenās formas ir:

- ārējā novērtēšana – licencēšana, akreditācija un neatkarīga eksperta vērtējums;
- regulāra pašnovērtēšana – iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma.

Kvalitātes ārējo kontroli (licencēšanu, akreditāciju) nodrošina LR Izglītības un zinātnes ministrija un starptautiskās (ES) kvalitātes novērtēšanas struktūras sadarbībā ar augstskolu.

Studiju darba kvalitātes iekšējo kontroli pastāvīgi veic BSA „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” programmas Metodiskā padome. BSA informācijas un studiju kvalitātes novērtēšanas centrs rīko regulāras studējošo aptaujas (par pasniedzējiem, studiju kursiem u. c.), uzskaita un apstrādā aptauju rezultātus.

Ir ieviesta iekšējā kvalitātes nodrošināšanas sistēma un tā atbilst ENQA izstrādāto Eiropas standartu un vadlīniju kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā (ESG) prasībām.

Lai nodrošinātu jauno speciālistu sagatavošanas kvalitāti, studiju virziena realizāciju atbalsta divas struktūrvienības: Svešvalodu apguves un ECL sertifikācijas centrs (ECL BIA) un Tulkojumu kvalitātes laboratorija (skat. Pielikumu Nr. 23). Šīs apvienības atbilst 2 programmas prioritātēm.

10.2. iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas atbilstība prasībām, kas noteiktas Standartos un vadlīnijās kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā, ko izstrādājusi Eiropas asociācija kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā

Kvalitātes kontroles nodrošināšanas tehnoloģijas

Speciālistu ar augstāko izglītību sagatavošanas kvalitātes nodrošināšanas un kontroles tehnoloģija tiek determinēta ar augstskolas apmācības tehnoloģiju. Attiecībā uz augstāko profesionālo izglītību, kas tiek realizēta Baltijas Starptautiskajā akadēmijā, svarīgākie faktori, kas nodrošina tās kvalitāti ir:

- izglītības standartu kvalitāte;
- abiturientu kvalitāte;
- studiju programmu un plānu kvalitāte;
- akadēmiskā personāla kvalitāte;
- studiju procesa informatīvi-metodiskā nodrošinājuma kvalitāte;
- studiju procesa materiāli-tehniskās bāzes kvalitāte;
- speciālistu sagatavošanas vadības procesa kvalitāte.

Faktoru indikatori, kas nosaka speciālistu sagatavošanas kvalitāti

Izglītības standartu kvalitāte **tiek nodrošināta**

ar izglītības standartiem, kas izstrādāti ārējās struktūrās – LR Saeimas Izglītības, zinātnes un kultūras komisijā, Ministru kabinetā, Izglītības un zinātnes ministrijā, Augstākās izglītības Padomē. Domājams, ka pieminēto struktūru ieguldījums izglītības standartu kvalitātes paaugstināšanā, galvenokārt, ir palīdzības sniegšana augstskolām sabiedrības radošā potenciāla saglabāšanā un paaugstināšanā.

Indikatori:

- 1) Ekspertu vērtējumi, kas pamatojas uz dokumentu analīzi saistībā ar ārvalstu augstākās izglītības nacionālo sistēmu reglamentējošu darbību,

- 2) Valsts akadēmiskās sabiedrības normatīvo dokumentu ekspertu vērtējumi.

Abiturientu kvalitāte tiek nodrošināta

- Ar efektīvu reklāmu, kas tiek realizēta, izmantojot sekojošus pasākumus:
 - 1) semināru organizācija skolu-partneru skolotājiem;
 - 2) studiju virzienu un programmu vadītāju apmeklējumi labākajās Latvijas skolās;
 - 3) ikgada konkursu rīkošana bezmaksas apmācībā un apmācībā ar atlaidi; atlase konkursa veidā pēc sertifikātiem;
 - 4) abiturientu intelektuālās attīstības līmeņa tests-vērtējums;
 - 5) abiturientu iestāšanās testa rezultāti.

Indikatori:

- 1) ekspertu vērtējumi, pamatojoties uz reklāmas dažādu formu efektivitātes salīdzinošu analīzi;
- 2) specifisku reklāmas izdevumu (uz 1 abiturientu) skaitlisks vērtējums:
 - skolu skaits, kas piedalījās semināru darbā;
 - skolotāju, kas piedalījās semināros, atsauksmes;
- 3) skolu apmeklējumu skaits; uzstāšanās skaits skolās;
- 4) abiturientu skaits, kas piedalījās konkursos;
- 5) konkursa atlases kvantitatīvi rādītāji;
- 6) abiturientu IQ vidējā līmeņa kvantitatīvs vērtējums;
- 7) iestāšanās testa rezultātu kvantitatīvs vērtējums;
- 8) BSA Mazās akadēmijas klausītāju iestāšanās skaits BSA;
- 9) iestājošos skaits BSA no Rīgas skolu abiturientu skaita; filiālēs – no pilsētas vai rajona abiturientu skaita

Studiju plānu un programmu kvalitāte tiek nodrošināta:

- 1) vispārīglītojošo disciplīnu vienots bloks tiek realizēts sekojošā hronoloģiskā secībā: studenta studiju un zinātniskā darba teorija un metodika, tiesību zinātnes pamati, uzņēmējdarbības un ekonomikas pamati, loģika un retorika, psiholoģija, diplomdarbu sagatavošanas un aizstāvēšanas metodika;
- 2) vispārteorētisku disciplīnu bloks tiek realizēts vairākās studiju programmās: menedžments, mārketing, projektu vadība u.c.;
- 3) instrumentāli (tehnoloģiski) studiju kursi: problēmsituāciju analīze, problēmu korekta izvirzīšana, vadības lēmumu pieņemšanas metodes;
- 4) katrā studiju programmā nodarbības tiek nodrošinātas: terminu diktātu veidā, problēmlekciju, semināru-preses-konferenču veidā, notiek imitāciju un lietišķas spēles;
- 5) tiek realizēta bilingvālā apmācības forma.

Indikatori:

- 1) vispārīglītojošās disciplīnas ir visu studiju programmu kopējos un semestru plānos;
- 2) vispārteorētiskās disciplīnas ir visu studiju programmu kopējos un semestru plānos;
- 3) instrumentālās disciplīnas ir visu studiju programmu kopējos un semestru plānos;
- 4) terminu diktāti, problēmlekcijas, treniņi, lietišķās spēles u.c. ir visu studiju programmu kopējos un semestru plānos;
- 5) studiju programmu un studiju plānu kvalitātes ekspertu vērtējums.

Akadēmiskā personāla kvalitāte tiek nodrošināta:

- 1) trīs kategoriju pasniedzēju esamība augstskolā: profesionāli augstskolas pasniedzēji; uzaicināti valsts vadošie speciālisti; ārvalstu viesprofesūra;
- 2) doktoru, profesoru un asociēto profesoru, kas piedalās studiju darbā, augsts skaitliskais sastāvs;
- 3) pasniedzēju spējas un iemaņas vadīt studiju darbu (lekcijas un praktiskās nodarbības) augstā teorētiskā un metodiskā līmenī;
- 4) katram pasniedzējam ir viņa lasāmā kursa informatīvi-metodiskais nodrošinājums, kas iekļauj:
 - kursa programmu
 - glosāriju
 - kursa teorētiskās pamatnostādnes
 - paškontroles uzdevumus
 - eksāmena uzdevumus pēc variantiem
 - obligātās literatūras sarakstu pēc kursa tēmām (sadaļām)
 - kursa rekomendējamās literatūras sarakstu
 - eksāmena darbu noformēšanas un iesniegšanas prasības
- 5) akadēmiskais personāls izmanto mūsdienu tehniskos apmācības līdzekļus;
- 6) pasniedzējiem ir zinātniskas un metodiskas publikācijas lasāmajos lekcijuursos un zinātniskajā virzienā;
- 7) pasniedzēju spējas veikt efektīvu kopsadarbību ar studējošajiem.

Indikatori:

- 1) trīs kategoriju pasniedzēju kvantitatīvo rādītāju esamība;
- 2) akadēmiskā personāla doktoru, profesoru un asociēto profesoru procentuālais sastāvs;
- 3) studiju virzienu, programmu, filiāļu vadītāju ekspertu vērtējums;
- 4) kursu-konspektu kvalitātes ekspertu vērtējums un kvantitatīvo rādītāju esamība virzienos;
- 5) studiju virzienu un programmu vadītāju ekspertvērtējums par kolēģiem;
- 6) zinātnisko un metodisko publikāciju kvantitatīvs rādītājs – kopējais un par pēdējiem 6 gadiem;
- 7) visu pasniedzēju anonīma anketēšana, ko veic visu virzienu studenti katru semestri pēc 4 kritērijiem.

Studiju procesa informatīvi-metodiskās bāzes kvalitāte tiek nodrošināta:

- 1) BSA mājas lapa – informatīvais sadaļu nodrošinājums;
- 2) sistēma “Moodle” – jebkura studiju kursa esamība sistēmā;
- 3) katrai akadēmiskai grupai ir savs e-pasts, kurā ir informācija;
- 4) lekciju kursi-konspekti, kursa programma, kursa teorētiskās pamatnostādnes un to izmantošanas algoritmi, starpposmu un gala kontroles uzdevumi, glosārijs un rekomendējamās literatūras saraksts;
- 5) TV tiltu izmantošana lekciju translācijai filiālēs;
- 6) Skype izmantošana konsultāciju laikā;
- 7) lasāmo lekciju kursu audio un video ieraksti;
- 8) lasāmo kursu tematisku hrestomātiju drukāšana;
- 9) izdales materiālu tiražēšana papīra un ciparu formā;
- 10) didaktisku un metodisku darbu izdošana.

Indikatori:

Studiju procesa informatīvi-metodiskā nodrošinājuma sastāvdaļu kvantitātes un kvalitātes ekspertu vērtējums.

Studiju procesa materiāli-tehniskās bāzes kvalitāte tiek nodrošināta:

- 1) izmantojot lielu skaitu mūsdienīgu datortehniku;
- 2) izmantojot TV tiltu sistēmu reāla laika režīmā;
- 3) izmantojot auditorijās speciālu aprīkojumu;
- 4) izmantojot specializētas laboratorijas un darbnīcas.

Indikatori:

- dati par izmantojamā studiju procesā aprīkojuma veidu, modeļiem un skaitu;
- ekspertu vērtējums par aprīkojuma funkcionālu kvalitāti.

Abiturientu profesionālās sagatavošanas kvalitāte:

Studiju nobeiguma posmā speciālistu sagatavošanas kvalitāte tiek nodrošināta:

- 1) pamatojoties uz sociāli nozīmīgiem virzieniem diplomdarbu izstrādes gaitā kopā ar darbu zinātniskajiem vadītājiem;
- 2) pamatojoties uz lekciju kursu “Diplomdarba sagatavošanas un aizstāvēšanas metodika” un tā praktiskām nodarbībām ar mērķi paaugstināt diplomdarbu kvalitāti;
- 3) nodrošinot pirmsdiploma prakses vietas;
- 4) nodrošinot diplomdarbu pirmsaizstāvēšanu;
- 5) veidojot diplomdarbu aizstāvēšanas komisijas no Latvijā un ārvalstīs pazīstamiem speciālistiem un praktiķiem (komisijā 2 augstskolas pārstāvji, 3 – ārpusaugstskolas pārstāvji).

Abiturientu pēcdiploma kvalitātes vērtējums notiek:

darba resursu tirgus apmierinātības līmeņa vērtējums.

Izglītība ir tirgus attiecību sistēmas elements. Galvenie patērētāji ir darba devēji. Izglītība tiek uzskatīta par kvalitatīvu tad, kad veiksmīgi tiek apmierinātas darba tirgus vajadzības. Izglītība tiek izskatīta kā produkts, kura pieprasījumu nosaka patērētājs. Produkta kvalitāti nosaka pieprasījums.

Indikators – darba devēju atsauksmes par abiturientu sagatavošanas līmeni

Sociālu funkciju realizācijas vērtējuma līmeņi

Izglītība tiek traktēta kā neautonoma apakšsistēma, kas vērsta uz sabiedrības sociālās un profesionālās struktūru reprodukciju.

Indikators – sabiedrības un darba devēju atsauksmes par abiturientu sociālo funkciju realizācijas līmeni

Iegūtās izglītības ietekmes vērtējums abiturientu karjeras izaugsmē

Par kvalitatīvu ir jāuzskata tā iegūtā izglītība, kas nodrošina absolventa augstu konkurētspēju, palielina to sociālo mobilitāti, veicina veiksmīgu dzīves trajektoriju

Indikatori:

- Karjeras izaugsme;
- Ienākumu palielināšanās.

Speciālistu sagatavošanas kvalitātes vadība

Augstskolas struktūrvienību funkcijas kvalitātes nodrošināšanā un kontrolē:

- Rektors – studiju, metodiskā un zinātniskā darba kvalitātes vispārējas kontroles vadītājs, kvalitātes paaugstināšanas darba organizācija un koordinācija;
- Valde – kvalitātes sistēmas funkcionēšanas finansu nodrošināšana un kontrole;
- Senāts – kvalitātes nodrošināšana un kontrole, pamatojoties uz izstrādātiem normatīviem nolikumiem, kas reglamentē augstskolas studiju, metodisko un zinātnisko darbību;
- Studiju virziena, programmas direktors – studiju plānu, programmu, kursa aprakstu, akadēmiskā personāla kvalitātes nodrošinājums un kontrole, studiju procesa informatīvi-metodiskais nodrošinājums;
- Filiāles direktors – filiāles studiju procesa, metodiskā un zinātniskā darba, administratīvā personāla kvalitātes nodrošinājums un kontrole;
- Vispārizglītojošu disciplīnu katedra – vispārizglītojošu disciplīnu pasniegšanas kvalitātes nodrošinājums un kontrole;
- Uzņemšanas komisija – abiturientu kvalitātes nodrošinājums un kontrole;
- Studiju metodiskā Padome – informatīvi-metodiskā nodrošinājuma koordinācija un studiju procesa nodrošinājums;
- Informatīvi-analītiskā nodaļa – studiju kursu pasniegšanas kvalitātes katra semestra vērtējuma nodrošināšana, administrācijas darba kvalitātes vērtējuma nodrošināšana.

Indikatori:

- Dibinātāju slēdzieni;
- Ārējo ekspertu vērtējums;
- Vispārējie un specifiskie studiju, informatīvi-metodiskie, zinātniski-pētnieciskie, administratīvie un saimnieciskie izdevumi

Kvalitātes nodrošināšanas un kontroles metodes un procedūras

1) Ekspertu vērtējums

Ekspertīze notiek, izmantojot BSA (iekšējie eksperti) vai citu organizāciju (ārējie eksperti) speciālistus. Ekspertīzes metodes tiek pielietotas, lai nodrošinātu kvalitātes kontroli:

- Studiju, metodiskā un zinātniskā darbā – BSA Senāts veic štata pasniedzēju vēlēšanu (pārvēlēšanu) procedūru amatos;
- Studējošo gala eksāmenos - bakalaura, maģistrantūras un doktora programmās diplomdarbu pirmsaizstāvēšanas un aizstāvēšanas laikā;
- Zinātnisku un metodisku publikāciju sagatavošanā un izdošanā – tiek piesaistīti kā iekšēji, tā ārēji recenzenti;
- Profesionālu programmu un studiju kursu sagatavošanā pēc specialitātēm – tiek vērtēta to atbilstība profesionālu un izglītības standartu prasībām.

2) Aptaujas metode

Tiek izmantota, lai iegūtu informāciju vērtējumam:

- Reklāmas kampaņu kvalitātei;
- Uzņemšanas komisijas darba efektivitātei;
- Visu studiju virzienu, programmu vadītāju priekšstata atbilstības līmenim darba tirgus reālajām vajadzībām.

Metode tiek izmantota darbā ar abiturientiem, viņu vecākiem, skolēniem un skolotājiem, ar akadēmisko un administratīvo personālu un darba devējiem.

3) Reģistrācijas metode

Konkrētu notikumu, objektu, izdevumu u.c. aprēķins. Tiek izmantota vērtējumam:

- Plānoto studiju darba nodarbību kvalitātei;
- Lekciju un nodarbību pārceļšanas daudzuma noteikšanai;
- Nodarbību apmeklējumam;
- Studējošo finanšu disciplīnas noteikšanai.

4) Aprēķina metode

Konkrētu parametru cēloņsakarību un empīrisku atkarību noteikšanas un izmantošanas metode. Tiek izmantota kvalitātes nodrošināšanai un kontrolei:

- Plānojot studiju procesu;
- Kontrolējot studējošo apmeklētības līmeni;
- Pārbaudot darbinieku darba disciplīnu;
- Pasniedzēju un darbinieku darba apmaksā.

Speciālistu sagatavošanas kvalitātes svarīgāko indikatoru monitorings

Monitoringa objekti un izpildītāji

N/p/k	Monitoringa objekts	Izpildītāji
1	Augstskolas mērķu un uzdevumu izvirzīšana kvalitātes jomā	Dibinātāji Valde
2	Stratēģijas un politikas projicēšana kvalitātes jomā struktūrvienību visos vadības līmeņos	Valde Rektors
3	Darba procesu svarīgāko rādītāju un raksturojumu mērījumu sistēmas pilnveidošana	Rektors Prorektori
4	Izglītības pakalpojumu tirgus un darba tirgus vajadzību analīze	Studiju virzienu vadītāji
5	Akadēmiskā personāla kvalitātes un studiju procesa apmierinātības līmeņa anonīms studentu vērtējums (katru semestri)	Analītiskā nodaļa
6	Studiju virzienu, programmu un filiāļu darba pašnovērtējums	Studiju virzienu, programmu, filiāļu vadītāji
7	Kvalitātes nodrošināšanas un kontroles sistēmas organizatoriskās struktūras pilnveidošana un personāla	Valde Personāldaļa

	apmācība	
8	Iekšējā audita veikšana	Rektors Prorektori
9	Korektējošu un brīdinošu darbību sistēmas izstrāde	Valde Analītiskā nodaļa

Kvalitātes iekšējais audits

Iekšējam auditoram ir tiesības pieprasīt no administratīvā un akadēmiskā personāla auditam nepieciešamo informāciju. Var veidot auditoru grupu. Var rekomendēt korektējošu pasākumu veikšanu, pamatojoties uz audita rezultātiem.

Kvalitātes ārējais audits

Augstākās izglītības kvalitātes ārējais audits tiek veikts valsts un sabiedrisko vērtējumu veidā. Valsts audits – tā ir studiju virzienu licencēšana un studiju virzienu, augstskolas periodiska akreditācija. Sabiedriskais vērtējums – dažādu reitingu veidā.

Kvalitātes vērtējamais parametrs	Auditors
Abiturientu kvalitāte	Rektors
Studiju programmu un studiju plānu kvalitāte	Rektors
Akadēmiskā personāla kvalitāte	Valde
Informatīvi-metodiskā nodrošinājuma kvalitāte	Valde
Materiāli-tehniskās bāzes kvalitāte	Valde
Vadības kvalitāte	Dibinātāji

Ikgadēja plānošana un nepieciešamo darbu kontrole

Nepieciešamo darbu plānošana katram gadam jau daudzus fadus tiek realizēta plāna veidā: «Svarīgāko nepieciešamo darbu plāns». Tas sevī iekļauj:

- Sanāksmju un operatīvie sapulču kalendāro plānu;
- Lekciju grafiku;
- Svarīgāko darbu plānu katrai nedēļai

BSA Valde realizē svarīgāko administratīvi-organizatorisko darbu plānošanu katram gadam.

Bez norādītajiem plāniem, lai paaugstinātu intelektuālo, laika un materiālo izdevumu organizācijas un optimizācijas kvalitāti, tiek uzskatīts par nepieciešamu katru gadu izstrādāt sekojošus plānus:

- Administratīvā un akadēmiskā personāla vēlēšanu (pārvēlēšanu) plāns
Personāldaļa
- Akadēmiskā personāla kvalifikācijas paaugstināšanas plāns

- Personāldaļa
- Pašnovērtējumu un akreditācijas sagatavošanas un realizācijas plāns
Studiju darba prorektors
- Zinātnisku konferenču un semināru sagatavošanas un realizācijas plāns
Zinātniskā darba prorektors
- BSA zinātnisku un metodisku izdevumu plāns
Valde
- Programmas «Erasmus» darba plāns
Valde, «Erasmus» centrs

Kvalitātes vadība (Quality Manual) – kārtība un nodrošināšanas mehānismi

Vispārējās nostādnes

BSA speciālistu sagatavošanas kvalitātes nodrošināšanas un kontroles vadība (tālāk – Vadība) nosaka vienotas prasības speciālistu sagatavošanas kvalitātes nodrošināšanas un kontroles sistēmā (tālāk – KNKS). Vadība izstrādāta saistībā ar Lisabonas Konvenciju, Boloņas konferences principiem par kvalifikācijas atzīšanu un atbilst «Augstskolu likumam» un citiem Latvijas Republikas normatīviem aktiem, kas reglamentē izglītības kvalitātes visu procedūru kontroli un vērtējumu.

KNKS rezultātu svarīgākie lietotāji:

- BSA vadība;
- BSA administratīvais, akadēmiskais un vispārējais personāls;
- studējošie un viņu vecāki.

KNKS svarīgākie mērķi, uzdevumi un funkcionēšanas principi.

KNKS pamata funkcijas:

- izglītības kvalitātes standartu nodrošinājums un visu ieinteresēto pušu vajadzību apmierināšana kvalitatīvas izglītības iegūšanā;
- apmācības kvalitātes vadības analītisks pavadījums;
- BSA izglītības procesa attīstības svarīgāko tendenču ekspertīze, diagnostika, vērtējums un prognozes;
- vadības lēmumu informatīvs nodrošinājums izglītības kvalitātes paaugstināšanas problēmu risināšanā.

KNKS mērķis ir iegūt objektīvu informāciju par izglītības kvalitātes stāvokli, par izmaiņu tendencēm un iemesliem, kas ietekmē tā līmeni.

KNKS svarīgākie uzdevumi:

- izglītības kritēriju vienotas izpratnes un pieeju mērījumiem veidošana;
- BSA izglītības sistēmas monitoringa informatīvs, analītisks un ekspertu nodrošinājums;
- izglītības kvalitātes vērtējuma sistēmas vienotas informatīvi-tehnoloģiskas bāzes izstrāde;
- izglītības attīstības stāvokļa izpēte un pašnovērtējums ar prognozi noteikt BSA iespējamo reitingu;
- BSA izglītības kvalitātes resursu bāzes veidošana un statistikas un monitoringa funkcionēšanas nodrošināšana.

KNKS pamatā ir sekojoši principi:

- izglītības kvalitātes prasību, normu un rādītāju realitāte; to sociālā un personiskā nozīmība;
- izglītības kvalitātes vērtējuma procedūru atklātums un caurspīdīgums;
- studējošo individuālo īpatnību uzskaitījums, vērtējot viņu studiju darba rezultātus;
- informācijas par izglītības kvalitāti un stāvokli pieejamība patērētājiem;
- BSA katra darbinieka iekšējā vērtējuma, pašnovērtējuma, pašanalīzes paaugstinājums.

BSA tulkošanas virziena darba kvalitātes uzlabošanai jāveic sekojošais:

kompensēt studējošo vāju vispārīgo iepriekšējo sagatavotību ar intensīvo propedeutisko kursu pasniegšanu vienlaikus motivējot iedziļināties gan pētnieciskā, gan praktiskā rakstura problemātikā;

jāmeklē iespējas:

kompensēt

- studējošo vājo salīdzinājumā ar starptautisko praksi materiālo stāvokli plašāk piesaistot kredītu vai darba devēju finansējumu;
- zemu un nestabilu programmu finansējuma līmeni ar ES finansējuma piesaistīšanu;
- studiju procesā ierobežojumus kontaktstundu skaitā ar plašāku iespēju individuāli konsultēties ar kursa darbu un diplomdarbu vadītājiem izmantojot mūsdienu programmatūras palīdzību Internetā;
- demogrāfiskās bedres problēmu paplašinot studējošo skaitu saglabājot attīstības tempu;
- problēmas, kas radās pēc ekonomiskās krīzes, aktīvāk uzsverot patstāvības nozīmi studiju procesā, paplašinot un padziļinot kompetenču un motivāciju diapazonu studiju programmās, īpaši ar mārketinga un menedžmenta kompetencēm, izaicinājumu un iedvesmu, kā arī nodrošinot skaidrāku tieksmi pēc izcilības;
- programmu attīstības tempa palēnināšana ar dziļāku un rūpīgāku programmu studiju vielas saskaņošanu ar starptautiskā tirgus prasībām, t.sk. fokusējot uzmanību akcentu pārņemšanai profesionālā darbībā no komforta uz ekonomiju;

attīstīt un motivēt:

- jaunu pedagogu iesaistīšanās mācību procesā, pieredzes pārņemšanas procesu;
- jaunas studiju formas lai kompensēt ierobežojumi augstākai darba slodzei vadošiem docētājiem;
- aktīvāka sadarbība ar citām izglītības iestādēm, zinātniskajām institūcijām, starptautiskām organizācijām;
- aktīvāka akadēmiskā personāla iesaistīšanās zinātniskās pētniecības darbā un radošā darbībā, celt zinātniskās pētniecības darbu un radošās darbības tematikas aktualitāte t.sk. arī ārpus studiju procesā;
- aktīvāka studentu iesaistīšanās zinātniskās pētniecības darbā;
- aktīvāku akadēmiskā personāla un studentu sadarbību starptautiskajās konferencēs un publikācijās (līdzautorībā ar zinātniskajiem vadītājiem).

Baltijas Starptautiskajā akadēmijā saskaņā ar Nolikumu par augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanu (iekšējā kvalitātes vadības sistēma). Izstrādāts saskaņā ar 2006.gada 3.oktobra MK noteikumiem Nr.821 "Augstskolu, koledžu un augstākās izglītības programmu akreditācijas kārtība" 39.p. APSTIPRINĀTS BSA Senāta sēdē 2015.gada 19.decembrī (protokols Nr.63).

10.3. studiju turpināšanas iespējas un finansiālās garantijas gadījumā, ja likvidē vai reorganizē kādu no studiju virzienam atbilstošajām studiju programmām vai notiek citas izmaiņas

Studiju programmai “Rakstveida un mutvārdu tulkošana” ir sadarbības līgums ar līdzīgu Ventspils Augstskolas programmu.

STUDIJU PROGRAMMAS „RAKSTVEIDA UN MUTVĀRDU TULKOŠANA” RAKSTUROJUMS

11. Studiju programmas nosaukums, iegūstamais grāds, profesionālā kvalifikācija vai grāds un profesionālā kvalifikācija, mērķi un uzdevumi

Virziens „Tulkošana” tiek prezentēts ar vienu programmu – “Rakstveida un mutvārdu tulkošana”, pēc tās beigšanas tiek piešķirts grāds “Profesionālais bakalaurs tulkošanā” un kvalifikācija “Tulks, tulkotājs, 5.līmeņa profesionālā kvalifikācija”.

Programmas mērķi un uzdevumi tika noteikti atbilstoši „Noteikumiem par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu” (Ministru kabineta noteikumi Nr.512, Rīgā 2014.gada 26.augustā.)

Studiju programmas **mērķi:**

- nodrošināt kvalificētu tulku un tulkotāju profesionālas studijas, kas atbilstu Latvijas valsts ekonomiskajām, kultūras un sociālajām prasībām;
- attīstīt prasmi pielāgoties mainīgajiem tulkošanas darba tirgus apstākļiem, sekojot tā attīstības tendencēm;
- nodrošināt teorētisko bāzi, kas nepieciešama LR izglītības profesionālo tulku un tulkotāju sagatavošanas standarta prasību realizācijai;
- sniegt iespēju izvēlēties, vai apgūt divvalodīgo (angļu – latviešu/krievu), vai trīsvalodīgo (angļu – latviešu – krievu) tulkošanu;
- radīt apstākļus valsts valodas apgūšanai un pilnveidošanai;
- motivēt multilingvālisma attīstību un jaunu darba valodu (vācu, spāņu, franču) apgūšanu;
- pilnveidot izglītošanas procesa kvalitātes pārvaldības iekšējo sistēmu programmas ietvaros, prognozējot tulkošanas pakalpojumu tirgus izmaiņas;
- pilnveidot programmas metodisko, zinātnisko un materiāli tehnisko nodrošinājumu, orientējoties uz Eiropas un citu pasaules ekonomiski attīstīto valstu izglītības kvalitāti, paaugstināt mūsu pasniedzēju kvalifikāciju Latvijas un ārzemju mācību iestādēs;
- sadarboties ar mācību iestādēm, institūtiem un organizācijām.

Studiju programmas **uzdevumi:**

- nodrošināt spēju kritiski un radoši izmantot apgūtās mutvārdu un rakstveida tulkošanas teorētiskās zināšanas un prasmes, izstrādāt savu mutvārdu un rakstveida tulkošanas metodiku;

- attīstīt prasmi risināt profesionālas problēmas, izmantojot apgūto teorētisko un metodoloģisko bāzi, veikt tulkošanas pasūtījumus aizvien jaunās nozarēs;
- sniegt iespēju uzkrāt savu personīgo tulkošanas darbības pieredzi, analizēt to un adekvāti novērtēt;
- attīstīt prasmi veikt tulkošanas, pētniecisko un ar projektiem saistītu darbību, izmantojot mūsdienu informācija tehnoloģijas;
- attīstīt interesi par tulka / tulkotāja profesiju, nepieciešamību piedalīties tulkojumu konkursos un citos radošos projektos;
- attīstīt patstāvīgās mācīšanās prasmes, nepieciešamību un spēju patstāvīgi papildināt savas zināšanas tulkošanas teorijas un prakses jomā; visa mūža garumā pilnveidot profesionālās kompetences;
- motivēt studentus turpināt izglītību.

12. Studiju programmā paredzētie studiju rezultāti

Studiju programma atbilst LR MK 2014.gada 26.augusta noteikumiem Nr.512 “Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu”. Otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” apgūšanas rezultāts ir zināšanas, prasmes un kompetences, kas atbilst LR 5. kvalifikācijas līmeņa profesijas standartam (vai Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras (EKI) 6.līmenim):

- Tulkotāja profesijas standarts (2643 10 Profesijas kods – 2. pielikums Ministru kabineta 2010.gada 18.maija noteikumiem Nr. 461)
- Tulka profesijas standarts (reģistrācijas numurs PS 0101, apstiprināts ar Izglītības un zinātnes ministrijas 2002. gada 10. jūlija rīkojumu Nr. 405).

Paredzētie rezultāti balstās uz Eiropas Savienības Mūžizglītības kvalifikāciju ietvarstruktūru (EKI) 6. līmenim un Starptautisko standartizēto izglītības klasifikāciju (ISCED-97) 5A līmenim atbilstošajiem zināšanu, prasmju un kompetences aprakstiem.

Sagaidāmie rezultāti atbilst programmas mērķiem un uzdevumiem. Pēc bakalaura programmas apgūšanas students ir ieguvis sekojošas:

Kompetences

Rakstveida tulkošana	Mutvārdu tulkošana
-----------------------------	---------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • tulko no angļu vai divām valodām (angļu un krievu/latviešu) dzimtajā • spēj risināt aktuālas terminoloģijas izvēles problēmas mērķvalodā • rediģē paša un citu tulkotos tekstus • noformē tulkojamo tekstu atbilstoši lietvedības normatīvo aktu prasībām • pamato un aizstāv savu tulkošanas risinājumu izvēli 	<ul style="list-style-type: none"> • tulko no angļu valodas dzimtajā valodā un no angļu valodas krievu un latviešu valodā • pārvalda sekojošus mutvārdu tulkošanas veidus: konsekutīvo tulkošanu, individuālu sinhrono tulkošanu un kontakttulkošanu • izmanto pierakstus (savas tulkotāja piezīmes) • prot izmantot sinhronās tulkošanas tehniku • tulko tekstus apgūtajās valodās starptautiskajās konferencēs, Latvijas iestāžu organizētajās sēdēs un pasākumos ar ārzemju pārstāvju piedalīšanos, lekcijas un interaktīvos seminārus, amatpersonu uzrunas, kā arī citas mutiskās saziņas formas
Kopējās rakstveida un mutvārdu tulkošanā	
<ul style="list-style-type: none"> • nodrošina tulkojuma precizitāti, stilistisko atbilstību oriģinālam, adekvātu terminoloģijas lietojumu • pilnveido darba valodu prasmi, savu komunikatīvo kompetenci, izkopj klausītāja, runātāja, rakstītāja, lasītāja kultūru, pilnveido sevi kā multilingvālu personību • veic pētījumus ar zinātnisku vērtību tulkojumzinātnē un noformē tos atbilstoši pētniecisko darbu izstrādes noteikumiem, kā arī prezentē iegūtos rezultātus • sazinās valsts valodā un angļu, krievu, spāņu / vācu valodās • pilda un nodrošina profesionālās ētikas un vispārpieņemto uzvedības normu ievērošanu • orientējas aktuālajos notikumos savā valstī un pasaulē 	

Prasmes

Rakstveida tulkošana	Mutvārdu tulkošana
<ul style="list-style-type: none"> • izmanto tulkojumzinātnes atzinumus tulkošanas problēmu analīzē un risināšanā • lieto modernās tulkošanas tehnoloģijas 	<ul style="list-style-type: none"> • iegūst nepieciešamo profesionālo informāciju • ir labi nostādīta balss un oratora prasmes • var skaidri, saprotami izteikties un formulēt savas domas • spēj labvēlīgi un lietišķi sazināties ar cilvēkiem • prot izkopt, trenēt atmiņu • piemēroties apstākļiem un izturēt stresu
Kopējās rakstveida un mutvārdu tulkošanā	
<ul style="list-style-type: none"> • novērtē savu profesionālo iemaņu un prasmju atbilstību profesijas standartam un 	

<p>starptautiskā darba tirgus prasībām</p> <ul style="list-style-type: none"> • pārzina un izmanto mūsdienu tulkošanas teorijas un metodes • pārvalda valsts valodu • pārvalda angļu, krievu, spāņu / vācu valodas (vismaz 2 svešvalodas) • lieto tulkojamo tekstu atbilstošās nozares profesionālo terminoloģiju • veic zinātnisko un pētniecisko darbu un pētījumu rezultātus ievieš praksē
--

Zināšanas

Rakstveida tulkošana	Mutvārdu tulkošana
priekšstatu līmenī:	
saskarsmes psiholoģija, pamatzināšanas politikā, ekonomikā, sociālajos un kultūras procesos	
izpratnes līmenī:	
dzimtā valoda, lietišķā valodniecība, starpkultūru komunikācija	zināšanas par ekonomiskiem, politiskiem, sociāliem un kultūras procesiem; zināšanas par priekšmeta jomu un tulkošanas darba sfēru
lietošanas līmenī:	
tulkošanas programmatūras tulkošanas procesā (TRADOS, Memsource un Wordfast), lietvedības pamati	starpkultūru komunikācija, saskarsmes psiholoģija
Kopējās rakstveida un mutvārdu tulkošanā	
<ul style="list-style-type: none"> • priekšstata līmenī: informācijas vadība • izpratnes līmenī: tulkojumzinātne, profesionālie termini apgūtajās valodās • lietošanas līmenī: darba valodas (latviešu, angļu, krievu), tulkošanas teorijas un metodikas, datorzinības, pētnieciskā darba metodoloģija, vides aizsardzība, darba aizsardzība, darba tiesiskās attiecības, profesionālās ētikas un uzvedības normas 	

13. Uzņemšanas noteikumi (īpaši norāda prasības, uzsākot studiju programmu). Ja studiju programmu paredzēts īstenot svešvalodās, ir noteikta reflektantu svešvalodu zināšanu pārbaude

Vispārējie iestāšanās nosacījumi ir izklāstīti Nolikumā par uzņemšanas noteikumiem un imatrikulācijas kārtību Baltijas Starptautiskajā akadēmijā (APSTIPRINĀTS 2017.gada .oktobrī BSA Senāta sēdē Protokols Nr. 131).

Izdots saskaņā ar LR Augstskolu likuma 45., 46., 47., 83., 84., 85. pantiem, 2006. gada 10. oktobra

LR Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 846 “Noteikumi par prasībām, kritērijiem un kārtību uzņemšanai studiju programmās”, 2004. gada 16. novembra
 LR Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 932 “Studiju uzsākšanas kārtība vēlākos studiju posmos”, 2003. gada 11. marta
 LR MK noteikumiem Nr.112 "Kārtība, kādā izglītojamie atbrīvojami no noteiktajiem valsts pārbaudījumiem", 2012. gada 10. janvāra
 LR Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 36 “Iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atzīšanas noteikumi”, 2015.gada 29.septembra
 LR Ministru Kabineta noteikumiem Nr.543 “Noteikumi par svešvalodas centralizētā eksāmena vispārējās vidējās izglītības programmā aizstāšanu ar starptautiskas testēšanas institūcijas pārbaudījumu svešvalodā”.

Ar dokumentu var iepazīties BSA mājas lapā <http://bsa.edu.lv/lang/lat/abiturient.htm> un Uzņemšanas komisijā Lomonosova ielā 4, 216. kabinetā.

Iestājoties studiju programmā “Rakstveida un mutvārdu tulkošana”, reflektanti kārtoti iestājestu angļu valodā, izņemot gadījumus, kad:

- centralizētie eksāmeni svešvalodās nokārtoti uz A vai B līmeni;
- iegūts viens no šiem sertifikātiem: Cambridge *ESOL – FCE (First Certificate in English)* vai *IELTS* (vismaz 5.5 punkti) vai *TOEFL* (vismaz 550 (Internet tests - 700) punkti) vai *BEC II (Business English Certificate Vantage)*.

Personas, kuras nav kārtājušas centralizētos eksāmenus, ja tās ieguvušas pilnu vidējo izglītību līdz 2004.g., ieguvušas pilnu vidējo izglītību ārvalstīs, ir personas ar īpašām vajadzībām, vai personas, kuras LR normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bija atbrīvotas no vidējās izglītības valsts pārbaudījumiem, iestājoties izpilda BSA iestājestu, kura rezultāts nedrīkst būt zemāks par 30% svešvalodās, teorētiskās zināšanas vizuālās mākslas jomā un datortestu rezultāti nedrīkst būt zemāki par 50%. Priekšrocība ir reflektantiem, kuri centralizētajos eksāmenos un/vai BSA iestājestos ir ieguvuši augstāko vērtējumu.

14. Studiju programmas plāns (studiju kursu un studiju moduļu saraksts un to apjoms kredītpunktos, sadalījums pa studiju programmas obligātās, ierobežotās izvēles vai brīvās izvēles daļām, norādot to apjomu kredītpunktos, īstenošanas plānojumam)

Programma turpina sniegt iespēju izvēlēties no diviem mācību moduļiem savu studiju plānu. Programmas pamatmodulis ir trīsvalodīgā tulkošana ar angļu, krievu, latviešu darba valodām. Otrais modulis – divvalodīgā tulkošana. Divvalodu tulkošanas pieprasījumam ir savi cēloņi. Piedāvātās apakšprogrammas saturs un uzņemšanas noteikumi ļaus studēt BSA gan latviešu skolu absolventiem, kuri nav mācījušies krievu valodu kā svešvalodu (mācoties vidusskolā, krievu valoda nav obligātais, bet gan izvēles priekšmets), gan ārzemniekiem, kuri nav apguvuši latviešu valodu, taču vēlas mācīties Latvijā un iekļauties mūsu kultūrvīdē. Divu moduļu atšķirība ir ne tikai tajā apstākļi, ka Tulkošanas metodika un profesionālais treniņš disciplīnas blokā iekļautajosursos tiek izmantotas divas vai trīs darba valodas, bet arī tajā, ka tiek apgūtas dažādas disciplīnas.

Tulkošana trīs darba valodās	Tulkošana divās darba valodās
Nozares teorētiskie pamatkursi un informācijas tehnoloģiju kursi	
Mūsdienu latviešu / krievu valoda:	Latviešu valoda II/Krievu valoda II (A2)

Funkcionālā gramatika	
Nozares profesionālās specializācijas kursi	
Latviešu/krievu valoda I: Praktikums ekonomikas un biznesa sfērā: komunikācija, terminoloģija, tulkošana	Angļu valoda. Leksikoloģija
Latviešu/krievu valoda III: Praktikums sabiedrisko attiecību un politikas sfērā: komunikācija, terminoloģija, tulkošana	Angļu valoda. Praktikums politikas sfērā: komunikācija, terminoloģija, tulkošana
Brīvās izvēles kursi	
Latviešu/krievu valoda II: Komunikatīvais praktikums (B2-C1)	Latviešu/krievu valoda I: Komunikatīvais praktikums (A1)

Kopējais kredītpunktu apjoms - 160 kp, studiju plāna struktūra ir sekojoša: Vispārizglītojošie studiju kursi 20 kredītpunktu apjomā, Nozares teorētiskie (profesionālās darbības jomas) pamatkursi un informācijas tehnoloģiju kursi 36 kredītpunktu apjomā, Nozares (profesionālās darbības jomas) profesionālās specializācijas kursi 60 kredītpunktu apjomā, Izvēles daļas kursi sešu kredītpunktu apjomā.

Studiju programmas plāns atspoguļots Pielikumā Nr.20. Studiju programmas ilgums – 8 semestri jeb 4 gadi, studējot pilna laika klātienēs formā (dienas forma) un 9 semestri vakara mācību formā.

15. Studiju programmas praktiskā īstenošana (izmantotās studiju metodes un formas, tālmācības metožu izmantošana). Vērtēšanas sistēma (izglītības kritēriji un vērtēšanas metodes studiju rezultātu sasniegšanai un novērtēšanai, pārbaudes formas un kārtība)

Studiju formu un metožu izvēli nosaka programmas „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” galvenie mērķi un uzdevumi.

Studiju programmas galvenās studiju formas ir lekcijas, semināri, praktiskās nodarbības, studējošo patstāvīgais darbs, tulkošanas prakse, kā arī projektu prakse. Programmas realizācijas gaitā tiek uzturēta prasība par lekciju un praktisko nodarbību skaita atbilstību studiju kursu programmās noteiktajam apjomam. Docētāju uzdevums ir pilnveidot gan teorētisko, gan praktisko nodarbību saturu un dažādot materiāla pasniegšanas formas.

Studentiem ir pietiekošas iespējas kontaktēties ar docētājiem un saņemt nepieciešamās konsultācijas un palīdzību. Saziņas iespējas ir gan klātienēs konsultācijās, kuras notiek pēc iepriekš sastādītā saraksta, gan elektroniski (*Skype* sistēmā), kuras notiek pēc docētāja un studējošā savstarpējās vienošanās. Lai pilnveidotu studiju procesu, ir veikta studējošo anketēšana.

Lekcijas proporcionāli vairāk pielieto tajos priekšmetos, kuros ir nepieciešams aktualizēt teorētiskās zināšanas. Piemēram, „Tulkošanas teorija”, „Ievads sastatāmajā lingvistikā”, „Starpkultūru komunikācija”. Jāatzīmē, ka studentu aktīva līdzdarbība lekcijās un nodarbībās veido programmas neatņemamo daļu. Lekcijās materiāls tiek pasniegts integrējot interaktīvās darba formas klasiskajā vienpusējā materiāla pasniegšanas metodē. Tādējādi, piedaloties diskusijās, pārrunu un materiāla apspriešanas iestarpinājumos, studenti kļūst par mācību procesa līdzdalībniekiem, attīstot sociālās saskarsmes kompetenci, valodu zināšanas un pamatprasmes, veicinot kritisko domāšanu, kā arī paplašina savas akadēmiskās un profesionālās zināšanas.

Neatņemamu profesionālās programmas daļu sastāda praktiskās ievirzes kursi, kuros akadēmiskā (lingvistiskā) un profesionālā materiāla pasniegšana tiek īstenota **praktiskajās**

nodarbībās. Šī veida priekšmetu bloku veido tādi kursi kā „Ievads sastatāmajā lingvistikā”, „Mūsdienu angļu / Dzimtā (latviešu) / Dzimtā (krievu) valoda: Sistēma un inovācijas”, „Funkcionālā gramatika,” „Funkcionālā stilistika”, „Stilistika tulkošanas praksē”, „Teksta pirmstulkošanas analīze un interpretācija” u. c. Izpildot praktiskos uzdevumus, studenti iegūst lingvistiskās un ekstralingvistiskās analīzes pamatus, analizējot valodu sistēmu, likumus un funkcijas, kā arī attīsta dzimtās valodas un svešvalodu pamatprasmes. Teksta pirmstulkošanas analīzes, tulkošanas un teksta rediģēšanas kursu nodarbības ir vērstas uz studējošo ekstra- un itralingvistiskā konteksta, avotvalodas un mērķvalodas sistēmu, to attīstības tendenču un funkcionēšanas likumu izpratnes attīstību. Lingvistisko formu sastatāmās analīzes un apzinātas mērķvalodas izteiksmes līdzekļu izvēles iemaņu un prasmju apgūšana un attīstība veido topošo tulku/tulkotāju tālākas profesionālās pašattīstības pamatu. Praktiskās ievirzes kursi ietver plašu un daudzveidīgu metodisko veidu un paņēmieni klāstu: individuālais, pāru, grupu darbs, īsas un garākas prezentācijas un runas, diskusijas, lietišķās spēles (simulācijas), rediģēšana, kursa projekti, referāti, uzdevumu veidošana, kursa uzdevumu un eseju portfeļa izstrāde u.c. Docētāji palīdz studentiem veidot patstāvīgā darba prasmes, strādājot ar dažāda veida datora programmām (t.sk. TRADOS, Memsource un Wordfast), vārdnīcām, enciklopēdijām un tīmekļa meklētājprogrammām, datu bāzēm un paralēliem tekstiem internetā. Mutiskās tulkošanas nodarbībās līdz pagājušajam gadam tika lietotas *Radio Guide (translation audioguide equipment)* tulkošanas ierīces. No 2018./2019. m.g. nodarbības norisinās sinhronās tulkošanas kabīnēs 216. aud. Lomonosova ielā 1.

Praktiskajām treniņam valodas apgūvē studentiem tiek rekomendēti vairāki online-resursi, kur viņi var gan trenēties, gan paši pārbaudīt noteiktu tēmu apgūšanu.

Semināri ļauj studentiem patstāvīgi pētīt plašu teorētisko un profesionālā rakstura avotu klāstu, strādājot ar zinātnisko un speciālo literatūru. Šī darba forma tiek plaši izmatota kursu „Ievads specialitātē”, „Psiholoģija”, „Lielbritānijas kultūra un vēsture” u.c. ietvaros. Tā dod iespēju iedziļināties zinātniskajos jautājumos un problēmās, iepazīstināt auditoriju ar dažādu zinātnieku piedāvātajām teorijām un pētījumiem, kā arī izteikt un aizstāvēt savu viedokli. Šī materiāla apguves forma arī palīdz studentiem attīstīt runāšanas prasmes un saskarsmes kompetenci piedaloties debatēs, kā arī respektēt citu viedokli.

Liela uzmanība tiek veltīta **patstāvīgajam darbam**, kura laikā studentiem jā sagatavo referāti, projekti, radošie darbi (dažādu žanru teksti – esejas, ekskursijas materiāli, publiskās runas, personiskie dokumenti, raksti, dažādu veidu piezīmes, anotācijas, lietišķā sarakste, intervijas u.c.) visās apgūstamajās valodās. Studenti tiek motivēti patstāvīgām studijām. Kursu „Rakstveida tulkošanas metodika un profesionālais treniņš I, II, III” ietvaros katrs students sagatavo „Tulkojumu portfeli”, kurš ietver piedāvāto tekstu pirmstulkošanas analīzi, rediģētus melnrakstus, tulkojumu gala variantus, tulkošanas procesa un rezultāta analīzi un glosāriju. Viens no patstāvīgā darba veidiem, kuru izmanto „Akadēmiskās rakstīšanas” kursa īstenošanai ir studentu savstarpējā eseju rediģēšana. Arvien vairāk ir izmantotas interaktīvās darba formas (pasniedzēju sagatavoti digitāli mācību uzdevumi, *Track Changes* opcijas izmantošana tekstu rediģēšanai u.c.). Patstāvīgais darbs tiek paredzēts kā darbs bibliotēkā un mediatēkā (video un audio ieraksti). Kopš 2007. gada programma ir paplašinājusi savu speciālās un zinātniskās literatūras bibliotēku. BSA bibliotēkā studentiem ir iespēja izmantot elektroniskās datu bāzes (EBSCO, SCOPUS, Science Direct, Latvijas Vēstnesis, Letonika, RUBRICON u.c.)

Īpaša uzmanība programmā veltīta profesionālajai (tulkošanas) praksei, kura palīdz nostiprināt studiju programmā iegūtās teorētiskās zināšanas un prasmi pielietot tās praktiskajā darbībā,

strādājot jebkurā uzņēmumā (organizācijā). Tā arī dod studentiem iespēju veikt nepieciešamus izpētes darbus datu iegūšanai studiju darbu un diplomdarba izstrādei, kā arī apgūt praktiskā materiāla pirmapstrādes, sistematizācijas un interpretācijas paņēmienus. Programmas studentiem ir paredzētas 3 tulkošanas prakses. Pirmās tulkošanas prakses (4 kp.) uzdevums ir iepazīties ar tulkošanas biroju un citu kompāniju tulku/tulkotāju darbu, kā arī izpētīt un veikt dokumentācijas un citu potenciālo avottekstu analīzi. Otrās un trešās tulkošanas prakses (6 + 6 kp.) laikā studenti patstāvīgi strādā tulkošanas birojos. Programma ir parakstījusi sadarbības līgumus ar tādām kompānijām kā *SDI Media*, *Skrivanek*, *SIA Key to Languages* u.c. Tulkošanas prakses laika studenti patstāvīgi vērtē savu profesionālās sagatavošanas līmeni, ievērojot mūsdienu prasības darba tirgū, un mācās izvirzīt konkrētus uzdevumus savai tālākajai profesionālajai pašattīstībai. Programmas studentiem ir paredzēta projektu prakse (1 kp.), kuras laikā viņi paplašina savu profesionālo pieredzi piedaloties BSA un citu institūciju organizētajos pasākumos un kā brīvprātīgo darbs šī prakse paredz sociālās kompetences un līdzdalības kompetences attīstību. Tā, piemēram, studenti piedalījās Tulkotāju dienas organizēšanā un vadīšanā, strādā par tulkiem radošās apvienības „Eventus” (www.eventus-riga.eu – vadītāja T. Stepanova) rīkotajos festivālos un konkursos, izmanto iespējas tulkot viesprofesoru, kuri atbrauc ERASMUS programmas ietvaros, pilda pasūtījumus uz brīvprātīgiem tulkojumiem (Natalja Viļuma), tulko tīmekļa vietni www.vigor.lv.

Zināšanu un prasmju vērtēšanas sistēma ļauj novērtēt studentu sasniegto studiju rezultātu apgūšanas pakāpi. Vērtēšanas sistēma katram konkrētajam priekšmetam ir norādīta kursa aprakstā. Katrā studiju kursā paredzēta fiksētā prasību izpilde. Tačuursos, kuros iesaistīti vairāki docētāji, var būt vērojamas atšķirības studentu sekmju vērtēšanas kritērijos. Priekšmetu apguves novērtēšanas veidi ir eksāmens vai tests eksaminācijas sesijas laikā, kā arī rakstu darbu portfelis, kurš tiek iesniegts docētāja noteiktajā laikā. Kontroldarbi un testi tiek pielietoti kā studentu kārtējo pārbaudījumu veidi, kas veicina studiju kursa kvalitatīvu apguvi. Testēšana svešvalodās, lai novērtētu priekšmeta apguvi („Praktikums ekonomikas un biznesa jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums kultūras un tūrisma jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums sabiedrisko attiecību un politikas jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”) tiek organizēta atbilstoši ES pieņemtajai sistēmai, kuras pamatā ir svešvalodas pārvaldīšanas līmeņu skala („Eiropas valodu portfelis”).

Lai nodrošinātu neformālu mācīšanas procesu, kā arī veiktu studentu zināšanu un iegūto prasmju un kompetenču neformālo novērtēšanu, studentiem tiek piedāvāts piedalīties starptautiskos tulkojumu konkursos, projektos, jauno pētnieku konferencēs utt. 2019. gada 17.-18. maijā Baltijas Starptautiskajā akadēmijā noritēja IX Starptautiskā jauno pētnieku un studentu zinātniski praktiskā konference **„Izaicinājumu un iespēju laiks: problēmas, risinājumi, perspektīvas”**: Baltijas Starptautiskā akadēmija, Grāmatvedības un finanšu koledža (Latvija), Sanktpēterburgas Valsts ekonomiskā universitāte (Krievija), Ukrainas Nacionālās bankas Banku universitāte (Ukraina), Nacionālā Vadības akadēmija (Ukraina), Akadēmija STING (Čehija), Starptautiskā Universitāte „MITSO” (Baltkrievija), Šauļu Universitāte (Lietuva). „Rakstveida un mutvārdu tulkošana” grupas darbu organizēja un nodrošināja programmas lekt. Žanna Daragane. Programmas 3 studentes piedalījās konferencē ar referātiem *sekcijā „Tulkošanas daudzpusība: stilistiskie, pragmatiskie un sociokultūras aspekti”*.

BSA ir ieviesta tālmācības sistēma uz *Moodle* bāzes pamata, kas nodrošina studiju kursu vadību ar pārlūkprogrammu, iespēju attālināti saņemt studiju materiālus, iesniegt patstāvīgos darbus, kārtot pārbaudījumus un veikt citas nepieciešamās darbības attālinātā darba režīmā.

Programma ir sākusi materiālu izstrādi, lai nodrošinātu mācību iespējas tālmācības studentiem, kā arī atvieglotu mācību procesu studējošajiem klātienē, tādējādi, mācībspēki pašlaik veic mācību materiālu digitalizāciju.

Līdztekus tradicionālajām studiju metodēm (informācijas uztveres, reproduktīvajai, problēmu izklāsta, pētnieciskajai, heuristikajai u.c.) sekmīgai studiju programmas mērķu sasniegšanai ir nepieciešamas arī mūsdienīgas studiju tehnoloģijas un datoru, multimediju un interneta izmantošana. Programmā tiek lietotas gan tradicionālās, gan jaunās metodes, no kurām dažas docētāji un studenti tikai sāk apgūt. Kā piemēru var minēt dažas metodes, kas ir aktuālas un nozīmīgas tulku sagatavošanā.

Dzimtās valodas un svešvalodu apguves veicināšanai kursu „Angļu valodas lietošanas aktuālās problēmas”, „Mūsdienu angļu / latviešu / krievu valoda: Sistēma un inovācijas”, „Praktikums ekonomikas un biznesa jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums kultūras un tūrisma jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana” un „Praktikums sabiedrisko attiecību un politikas jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana” praktiskās nodarbībās plāno un īsteno pielietojot integrēto prasmju stratēģiju, kura ļauj attīstīt vairākas valodas pamatprasmes vienas nodarbības laikā. Vēl viena metode, kuru plaši izmanto kursu docētāji ir studentu savstarpējās sadarbības jeb mijiedarbības stratēģijas pielietošana atsevišķu uzdevumu izpildīšanai vai problēmu risināšanai. Tā ietver gan uztveršanas gan produktīvās prasmes attīstošus uzdevumus, kā vienotā diskursa veidošanas uzdevumus, integrējot visas valodas pamatprasmes vienā sistēmā. Šāda sadarbība ļauj sadarbības grupām izstrādāt kopējo produktu (piem. brošūras tekstu, projektu, prezentāciju u.c.), veidojot tā saukto kopējo mentālo kontekstu.

- 1. Bilingvālā metode.** Studenti apgūst visus kursus, izņemot dzimto valodu, kā arī latviešu un krievu valodu, bilingvālās grupās (latvieši un krievi). Tādā veidā apgūstamā valoda ir apmācības valoda un vienlaicīgi komunikācijas līdzeklis grupā.
- 2. Starpkultūru apmācības metodika.** Starpkultūru apmācības būtība ir “iemācīt izprast svešo” (Fremdverstehensunterricht – G.Helbig), kas vērsta uz ksenofobijas un pastāvošo stereotipu pārvarēšanu, mācot savstarpējo izpratni dažādu kultūru pārstāvjiem saskarsmes procesā. Galvenās metodes, kuras ir lietderīgi izmantot tulku sagatavošanā, ir starpkultūru informēšanas metode, starpkultūru interaktīvais treniņš, starpkultūru adaptācija, tandēma metode. Šīs metodes ir aktuālas tādosursos kā „Praktikums ekonomikas un biznesa jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums kultūras un tūrisma jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums sabiedrisko attiecību un politikas jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Lielbritānijas kultūra un vēsture”. Starpkultūru apmācības metodei ir īpaša nozīme sakarā ar to, ka mūsu programmas grupās mācās arī studenti no citām pasaules valstīm. Tas ir iespējams pateicoties ERASMUS studentu apmaiņas programmai, kurā piedalās mūsu akadēmija, kā arī studentu apmaiņas programmas ko īsteno citas valstis. Tā 2018./2019.m.g. mūsu programmā ir mācījušies studenti no Polijas, Spānijas, Čehijas, Turcijas, Kazahstānas, Uzbekistānas, Ukrainas, Baltkrievijas, Krievijas un citām pasaules valstīm. Mūsu studenti arī pilnveido savas zināšanas, attīsta esošas un apgūst jaunas prasmes citās valstīs (Spānijā, Vācijā u.c.) ERASMUS programmas ietvaros.

3. **Starpkultūru informēšanas metodi** izmanto, runājot par apgūstamās valodas zemju kultūru un apspriežot to pēc kontrastu principa. Metode paredzēta, lai uzsāktu kultūras apguvi, iegūtu fona zināšanas par citu kultūru salīdzinājumā ar savējo.
4. **Starpkultūru interaktīvajā treniņā** students tiek gatavots kontaktiem ar citas valodas kultūru, lai spētu apzināties atšķirības tajā. Galvenais šajā metodē ir dialogs starp dažādu kultūru pārstāvjiem, kurā partneri sāk apzināties atšķirības šajās kultūrās un to ietekmi uz savstarpējo izpratni saskarsmē. Metode ļauj aktualizēt bilingvālo grupu īpatnības studiju procesā. Tradicionālas ir kļuvušas tikšanās un diskusijas starp mūsu studentiem, kuri apgūst krievu valodu kā svešvalodu, ciemiņiem no studentiem, kas viesojas ERASMUS programmas ietvaros.
5. **Starpkultūru adaptācijas metode** balstīta uz koncepciju, ka savstarpējā neizpratne starpkultūru saskarsmē rodas nevis kultūru atšķirību dēļ, bet drīzāk to kļūdainas interpretācijas dēļ, ko tām piešķir atšķirīgo kultūru pārstāvji. Šī metode tiek pielietota starpkultūru saskarsmes epizožu prezentācijās, demonstrējot, kā var rasties konflikta situācijas. Pēc prezentācijas tiek piedāvāti vairāki konflikta cēloņu skaidrojumi, no kuriem jāizvēlas pareizākais.
6. **Tandēma metode** ir sevišķi aktuāla tulku gatavošanai bilingvālās grupāsursos, kas veido bloku „Tulkošanas metodika un profesionālais treniņš”. Šeit notiek savstarpēja apmācība. Studenti darbojas pāros latvietis – krievs. Latvieši palīdz krieviem apgūt mācību materiālus latviešu valodā vai veikt tulkojumu uz latviešu valodu, savukārt krievi tāpat palīdz latviešiem. Pielietojot šo metodi, parasti tiek izvēlētas tēmas, kuras vispirms izstrādā vienā valodā un pēc tam otrā.
7. **Radošo grupu metode** (komandas pieeja). Studentu apmācība notiek, veidojot komandas. Vienā no tām studenti plāno un realizē praktiskas darbības (veido tulkojumu, gatavo publisku runu, raksta reklāmas rakstu u.t.t.), otrā – studenti pēta pirmās komandas darbību pareizību, metodiskumu un efektivitāti. Pēc tam komandām uzdevumi tiek mainīti uz pretējo. Šī metode ir rekomendējusi sevi studiju procesa laikā kā diezgan efektīva. Tā ļauj iesaistīt studentus radošā darbā un grupveida pētnieciskā darbā. Šo metodi mērķtiecīgi izmantotursos, kas saistīti ar rakstveida tulkošanu, piemēram, „Rakstveida tulkošanas metodika un profesionālais treniņš”, „Stilistika tulkošanas praksē”, kā arīursos „Retorikas pamati” un „Runas tehnika”, „Praktikums ekonomikas un biznesa jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums kultūras un tūrisma jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums sabiedrisko attiecību un politikas jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana ” u.t.t.
8. **Kritiskās domāšanas metode.** Kritiskās domāšanas metodes un paņēmieni tiek izmantoti visosursos. Tulkošanā sevišķi aktuāls ir darbs ar **atslēgas vārdiem, asociācijām**, kā arī citu paņēmienu izmantošana, kuri attīsta prognozēšanas, domāšanas un runas mehānismus. Dažādus paņēmienus darbam ar atslēgas vārdiem studenti sāk apgūt kursā „Anotēšana un referēšana”, pēc tam arī citosursos. Īpašu uzmanību šiem paņēmieniem pievērš arīursos, kuri orientēti uz mutiskās tulkošanas metožu apguvi („Mutvārdu tulkošanas metodika un mnemotehnika”). *Inserta* metodi lieto lasīšanas iemaņu attīstīšanai visās apgūstamajās valodās. Sinkveina metode un asociāciju metode sekmīgi tiek lietota dažādās mācību situācijās, kuru mērķis ir savu mutisko vai rakstisko tekstu radīšana jebkurā no apgūstamajām valodām.

- 9. Analītiskās metodes** plaši lieto pirmstulkošanas analīzes paņēmieni apguvei („Teksta pirmstulkošanas analīze un interpretācija”), kā arīursos, kuru mērķis ir attīstīt rediģēšanas paņēmienus un pilnveidot runu („Stilistiskā sistēma un norma”, „Funkcionālā stilistika”, „Rediģēšanas pamati”, „Mūsdienu angļu / latviešu (dzimtā)/ krievu (dzimtā) valoda: Sistēma un inovācijas” u.c.). Rakstveida vai mutisko tekstu analīzē izmanto **jēgas modeļu metodi**, kas izstrādāta klasiskajā retorikā.
- 10. Konkursi.** Kopš 2007./2008. akadēmiskā gada Starptautiskās tulka un tulkotāja dienas ietvaros mūsu programma organizē tulkojumu konkursus. Tajā piedalās augstskolu studenti un vidusskolas skolēni no Latvijas, Eiropas Savienības un citām valstīm. Katru gadu kursu „Retorikas pamati” un „Runas tehnika” ietvaros notiek oratoru konkursi (<https://picasaweb.google.com/lindikr/MesEsamPetniekiOratoriUnNakamieProfesionaliBildesStudentuRunas#>). Studenti piedalās starptautiskos tulkojumu konkursos, kā arī „Skrivanek” rīkotajā konkursā (konkursa pirmajā kārtā piedalījās 9 studenti; konkursa otrajā kārtā – 5 un konkursa trešajā kārtā – 3 studenti. Rezultāti (8. decembrī.): Atzinības raksti par piedalīšanos saņēma Evija Dergača, Evija Melece. Godalgotā otrā vieta – Daigai Otei, ar iespēju iziet praksi starptautiskajā valodu uzņēmumā SkrivaneK Baltic).
- 11. Diskusijas.** Studenti apspriež problēmu, notiek ideju un viedokļu apmaiņa, lai atrastu optimālu problēmas atrisinājumu, noskaidrotu dažādus viedokļus, apzinātos apspriežamās problēmas dziļumu. Tiek izmantoti tādi veidi kā apaļais galds, ekspertu grupas sēdes, debates. No 2014./2015. māc. g. šīs diskusijas notika kopā ar ERASMUS programmas ietvaros atbraukušajiem studentiem.
- 12. Pētnieciskā metode.** Starpkultūru lingvistisko pētījumu metodikas tiek apgūtas kursā „Starpkultūru lingvistisko pētījumu pamati”. Kursa beigās studenti raksta un aizstāv studiju darbu, kas balstīts uz pētāmo kultūru un valodu salīdzinājumu.
- 13. Lietišķās spēles** veidotas kā konferenču, interviju, tikšanās, semināru, izstāžu, prezentāciju organizēšana un norise. Tiek modelētas dažādas reālas situācijas, kurās jāpārzina tulkošana no dažādām valodām. Šīs metodes tiek lietotas komunikatīvās metodikas kontekstā, pirmām kārtām tādosursos kā „Praktikums ekonomikas un biznesa jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums kultūras un tūrisma jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Praktikums sabiedrisko attiecību un politikas jomā. Komunikācija, terminoloģija, tulkošana”, „Lielbritānijas kultūra un vēsture”, „Vācijas kultūra un vēsture”. Ar konferenci tiek pabeigts studiju darbs kursā „Starpkultūru lingvistisko pētījumu pamati”. Studenti veic savu pētījumu prezentāciju, veic anotācijas trijās valodās, piedalās apspriešanās un atbild uz jautājumiem.
- 14. Projekti.** Tādā veidā studenti apgūst lietišķo sadarbību, darba plānošanu, pienākumu un atbildības sadali, iemācās novērtēt sasniegtos rezultātus un savu ieguldījumu tajos. Svarīgākais, ka šī metode attīsta izpratni par projekta plānošanu un biznesa ideju izstrādi. Praktiskā darba svarīgs uzdevums ir studentu iesaistīšana brīvprātīgo darbā. Studenti palīdz organizatoriem festivālu un konkursu rīkošanā kā tulki, tulkotāji un pavadošie. Šajā darbā ar prieku iesaistās arī ERASMUS programmas studenti.
- 15.** Programma ir uzsākusi izmantot tādu metodi kā projekti „gatavs lietošanai”. Šī metode tiek izmantota prakses un bakalaura darbu ietvaros: studenti sadarbībā ar tīmekļa vietni *Wikipedia* un sabiedrību „Vigor” īsteno reālus tulkošanas projektus. Viņu tulkojumi tiek publicēti šādās tīmekļa vietnēs: <http://vigor.lv/?lang=en> ; <http://meetinghalfway.eu/> ; kā arī

https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F_%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B0

Vērtēšanas sistēma (izglītības kritēriji un vērtēšanas metodes studiju rezultātu sasniegšanai un novērtēšanai, pārbaudes formas un kārtība)

Šīs programmas ietvaros tiek izmantotas šādas studentu zināšanu kontroles formas:

- ieskaites un eksāmeni;
- testēšana;
- prakse;
- kursa darbi un diplomdarbi;
- projekta darbs.

Eksāmeni un ieskaites tiek kārtoti mutvārdu un rakstveida formā, iespējama arī šo formu kombinācija. Kurša darbus un diplomdarbu, kā arī projektu darbu rezultātus vērtē komisija. Studentu tulkojumus vērtē divi pasniedzēji – svešvalodas pasniedzējs un dzimtās valodas pasniedzējs. Lai novērtētu studentu profesionālo kompetenci kvalifikācijas eksāmenā, projektu prezentācijas laikā, tiek piesaistīti darba devēji. Šāds vērtēšanas process nodrošina vērtējuma objektivitāti, sekmē studiju programmas vienotās koncepcijas uzturēšanu un studiju priekšmetu savstarpējo integrāciju.

Studentu zināšanas, prasmes un iemaņas gan studiju priekšmetos, gan praksēs tiks vērtētas 10 baļļu sistēmā, piešķirot par katru nokārtotu pārbaudi kredītpunktus saskaņā ar studiju programmu. 1 kredītpunkts atbilst 40 stundu studiju noslodzei (ieskaitot gan kontaktstundas, gan patstāvīgo darbu) un atbilst 1,5 ECTS kredītpunktiem.

Programmā tiks veikta tekošā, semestru un galīgā studentu zināšanu novērtēšana.

Tekošā: Kontroldarbi, testi, patstāvīgie darbi, diskusijas, kolokviji, referāti, projekti, portfolio.

Semestru: Ieskaites un eksāmeni sesijas laikā

Galīgā: Bakalaura darba aizstāvēšana.

Studentu zināšanas, māka un iemaņas tiks novērtētas ar atzīmēm: 10 („izcili”), 9 („teicami”), 8 („ļoti labi”), 7 („labi”), 6 („gandrīz labi”), 5 („viduvēji”). Disciplinās, kurās galīgās kontroles forma ir ieskaite, tiks noteikts kvalitātes vērtējums: „ieskaitīts”, „neieskaitīts”. Ieskaites ar atzīmi tiks vērtētas izvēles studijuursos, kur KP skaits ir 1 KP.

Atskaites punkts novērtējuma iegūšanai ir apgūtais zināšanu un prasmju līmenis attiecīgajā studiju kursā. Rezultāti tiks apkopoti eksāmenu un ieskaistu veidlapās, kas ir oficiāls dokuments. Iekšējais dokuments, kas uzrāda studenta studiju programmas izpildi, ir BSA ieskaistu grāmatiņa.

Studentu zināšanu novērtēšana notiks saskaņā ar Profesionālās izglītības likumu, ar IZM instrukcijām un augstskolas nolikumu.

Studentu izglītības vērtēšanas pamatprincipi ir:

- pozitīvo sasniegumu summēšana;
- obligātais vērtējums;
- prasību atklātība un skaidrība;

- vērtējuma pārbaudes formu dažādība;
- adekvāts vērtējums.

Par pārbaudījuma formu un kritērijiem studenti būs informēti jau studiju kursa sākumā, kad viņi iepazīstas ar studiju programmu.

Studentu zināšanas vērtē visās studiju kursu disciplīnās, projekta darbos, kursa darbos, ieskaitēs un eksāmenos. Novērtējums notiek pēc 10 ballu sistēmas. Eksāmens un ieskaite ar atzīmi ir nokārtots, ja zināšanas, prasmes un iemaņas ir novērtētas ne zemāk par 4 ballēm:

- ļoti augsts līmenis (produktīvais līmenis): 10 – izcili, 9 – teicami;
- augsts līmenis (reproduktīvais līmenis): 8 – ļoti labi, 7 – labi;
- vidējs līmenis: 6 – gandrīz labi, viduvēji – 5, gandrīz viduvēji – 4;
- zems līmenis: vāji – 3, ļoti vāji – 2, ļoti, ļoti vāji – 1.

Ieskaite ir studentu zināšanu, prasmju un iemaņu rakstisks vai mutisks pārbaudes veids, ko vērtē ar atzīmi vai „ieskaitīts”, („neieskaitīts”).

Pārbaudījumu veidu nosaka izglītības programma, bet pārbaudījuma formu (rakstiski vai mutiski) – priekšmeta pasniedzējs vai programmas padome. Eksāmena studiju disciplīnas docētājs vai vajadzības gadījumā to komisija. Students bez komisijas drīkst kārtot eksāmenu ne vairāk kā 2 reizes.

Prakses programmas izpildi vērtē ar ieskaiti vai pēc 10 ballu sistēmas. Vērtētāji ir prakses vadītāji darba vietā un augstskolā. Par apgūto studiju kursu un praksi ieskaita kredītpunktus, ja saņemts vērtējums „ieskaitīts” vai 10 ballu skalā tas nav mazāks par 4 – „gandrīz viduvēji”.

Bakaluru darbu vērtē pēc 10 ballu sistēmas; zemākais sekmīgais vērtējums ir 4 balles.

Otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības **diplomu** par augstskolas izglītību izsniedz absolventiem, kuri ir sekmīgi izpildījuši izglītības programmā noteiktās prasības; sekmīgi aizstāvējuši diplomdarbu ar atzīmi ne zemāku par 4 (gandrīz viduvēji).

Izglītības programmu vērtē augstāk stāvošās izglītības iestādes un darba devēju asociācijas pārstāvji.

Studiju programmas iekšējo auditu iegūst, analizējot iegūto zināšanu, prasmju, iemaņu un profesionālās attieksmes atbilstību darba tirgus prasībām.

Docētāju darba kvalitāti vērtē studiju programmas padome un/vai Senāts. Katru semestri tiek organizēta studentu aptauja, kurā tiek dots arī katra pasniedzēja vērtējums.

Studiju programma, kā arī studiju programmas atsevišķās sadaļas regulāri jāpārskata un jāpildinveido atbilstoši nozares darba tirgus prasībām.

Programma *lielu uzmanību pievērš valodas prasmju un profesionālo kompetenču novērtēšanai*, pasniedzēji paaugstina savu kvalifikāciju valodu pasniegšanas un tulkošanas metodikā, apmācības rezultātu novērtēšanā (Pielikums Nr. 21).

16. Studiju programmas absolventu nodarbinātības perspektīvas, pamatojot atzinumus ar atsaucēm uz informācijas avotiem

1. Programmas realizēšanas gaitā pastāvīgi notiek darba tirgus monitorings, kura ietvaros 2014.-2015. māc.g. (reizi piecos gados) bija organizēta un mērķtiecīgi novadīta 10 tulkošanas biroju un organizāciju, kas regulāri piedāvā prakses vietas mūsu programmas studentiem, aptauja. Būtiskas izmaiņas tulkošanas pakalpojumu darba tirgū 2014.-2015. māc.g. nav konstatētas. No aptaujas par valodu, jomu un tulkošanas veidu pieprasījumu tuvākajos sešos gados var secināt, ka programmas saturs atbilst darba devēju prognozēm. Saglabāt tulkošanas darba valodas un vēl vienu Eiropas valodu kā tulkošanas potenciālu valodu, jo tas atbilst mūsdienu Latvijas tulkošanas pakalpojumu tirgus prasībām un tuvākajām tā attīstības perspektīvām. Tas ir optimālais valodu kopums, kuru studenti var apgūt Latvijas apstākļos profesionālās bakalaura programmas līmenī: šajās valodās skolu absolventiem ir noteikts sagatavošanas līmenis, un šīs valodas ir pieprasītas tulkošanas pakalpojumu tirgū.
2. Studentu prakses rezultātu apkopojums un sadarbība ar darba devējiem parādīja, ka ir vēlams paplašināt studentu zināšanas par CAT izmantošanas daudzveidīgām iespējām. Skaidrs, ka pamatprogramma paliek TRADOS, taču studenti var izmantot arī citas programmas, t.sk. MEMSOURCE un WORDFAST.
3. Darba devēju atsauksmes par profesionālās prakses laikā novērotajām praktikantu personiskajām īpašībām ir pozitīvas. Tās atspoguļojas arī darbadevēju atsauksmēs un ir iekļautas studentu atskaitēs par prakses veikšanu. Piemēram, 2018./2019. m.g. darbadevēji kopējo praktikantu sagatavotības līmeni novērtēja ar 8,1 ballēm. Vispārīgais portrets parādīts šādā aprakstā.

Veicot tulkojumus, praktikanti demonstrēja sekojošas rakstura īpašības: organizatoriskās spējas, atbildīgumu un neatlaidību, spēju ievērot termiņus un sekot rekomendācijām, spēju strādāt gan kolektīvā, gan patstāvīgi, ieinteresētību gala rezultātā, radošās spējas. Neskaidrību gadījumā praktikanti konsultējās ar prakšu koordinatorēm, kas norāda uz vēlmi mācīties. Lai veiktu precīzu tulkojumu praktikanti lasīja paralēlus tekstus, plaši izmantoja visa veida vārdnīcas.

Praktikantu tulkojumu stils ir labs, tulkojumi atbilst dzimtās valodas normām. Tiek ievērotas tekstu noformējuma vadlīnijas, saskaņoti termiņi.

4. Darba devēja kopējā atsauksme un anketa veicinās studentu lielāku pašanalīzes un pašnovērtējuma objektivitāti. Neskatoties uz pozitīvajām atsauksmēm par studentiem, pasniedzēju redzeslokā ne tikai prakses veikšana, bet visā programmas apgūšanas laikā, pastāvīgi ir studentu personisko īpašību attīstība. Programmas koncepcijā ir ideja par to, ka apgūstamais priekšmets ir ne tikai tulkojums kā tulka/ tulkotāja darba rezultāts, bet profesionāla tulkošanas darbība kā tulkošanas pasūtījuma izpildīšanas process no tā saņemšanas līdz nodošanas pasūtītājam. Tulka / tulkotāja personībai (personiskajām īpašībām) un viņa darbam izvirzītās prasības ir uzmanības centrā ne tikaiursos, kuru specializācija ir tulkošana, bet arī kursā „Ievads specialitātē”, „Lietišķā ētika un profesionālā etiķete”, „Pašprezentācijas pamati” „Projektu izstrāde. Tulkošanas projektu izstrāde un vadība”.

17. Iepriekšējā studiju virziena akreditācijā (ja tāda ir bijusi) vai studiju programmas licencēšanas ietvaros konkrētajai studiju programmai saņemto ieteikumu ieviešana (ja tādi ir bijuši)

Galvenā piezīme, kas tika izteikta pēdējās akreditācijas laikā, attiecās uz rakstiskās un mutvārdu tulkošanas disciplīnu neproporcionālo attiecību apguvei, kā arī uz konsekutīvas tulkošanas kā vienas no mutvārdu tulkojuma veidiem akcentēšanu. Saskaņā ar ieteikumiem mācību plānā tika ievesti papildus kredītpunkti par mutvārdu tulkošanu, kā arī angļu un latviešu valodu / krievu valodas komunikatīvo praktikum saturā tika ieviesta tulkošana.

18. PIELIKUMI STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMAM:

18.1. studiju kursu un studiju moduļu (ja tādi ir) apraksti, pievienojot studiju kursu aprakstus tajās valodās, kurās tiek īstenotas studijas